Jaargang 107. Dingsdag, 10 October 1848. No. 81.

ZEGEL

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Deze Courant wordt uitgegeven des Dingsdags *en* Vrijdags. *De abonnements-prijs voor den jaargang* 1848 *is f* 8—32, *en* franco *per post f* 9—62; *per kwartaal f* 2—08 *en per post f* 2—40½.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen ter kennis van de Ingezetenen, dat het KIEZERS-KOLLEGIE dezer Stad, op den 4den dezer maand zijnde bijeengekomen tot het VERVULLEN van de twee RAADS-PLAATSEN, opengevallen door het op het daartoe gedaan verzoek verleend eervol ontslag aan de Heeren Mr. H. O. FEITH en Jhr. Mr. O. VAN SWINDEREN VAN RENSUMA, tot LEDEN van den RAAD heeft benoemd den Heer **JAN WILLEM CORNELIS** Baron **VAN ITTERSUM**, Burgemeester dezer Stad, als zoodanig bij Koninklijk Besluit van den 1sten November 1847, no. 55, *buiten den Raad* benoemd, en den Heer [illegible], en dat dezelve in de Raadsvergadering van den 7den dezer den bij art. 60 van het Reglement voor het Bestuur dezer Stad voorgeschreven EED hebben afgelegd en vervolgens als LEDEN van den RAAD zitting hebben genomen.

En opdat deze Notificatie kome ter kennis van een' ieder, zal dezelve worden gedrukt en aangeslagen en in de *Groninger Courant* geplaatst.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 9den Oct. 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTINGSCHULDIGEN, dat het door den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR der Provincie *Groningen*, bij besluit van den 5den October 1848, no. 4, gearresteerd en invorderbaar verklaard SUPPLETOIR KOHIER van het PATENTREGT, over het eerste kwartaal van het dienstjaar 184⅘, van deze Gemeente, op heden aan den ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze Stad ter invordering is ter hand gesteld, en dat ieder verpligt is, zijnen aanslag op den bij de Wet bepaalden voet te voldoen. Voorts worden de belanghebbenden herinnerd, dat, bijaldien zij mogten vermeenen bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten indienen *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten moeten worden geschreven op Zegel, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen te *Groningen*.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 9den October 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

De **BETAALMEESTER** in het **ARRONDISSEMENT** *GRONINGEN* geeft kennis, dat dagelijks ten zijnen KANTORE worden BETAALD de *PENSIOENEN* ten laste van den **STAAT** over het DERDE VIERENDEEL JAARS **1848**.

GRONINGEN, 6 October 1848. RENGERS.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 1 October.

Uit eene geloofwaardige bron kunnen wij het reeds meermalen gegeven berigt bevestigen, dat de krachtige steun van Rusland aan Oostenrijk belooid is, in geval de verwikkeling van Italië tot een' oorlog met Frankrijk mogt voeren.

— Ook Zevenbergen is in volle beweging. De opperbevelhebber van een Wallachysch grens-regement organiseert eene soortgelijke onderneming als *Jellachich*. De Wallachen en de Sachsen, derhalve de meerderheid der bevolking, zijn tot hetzelfde beginsel geneigd.

Van den 3den. De geruchten betreffende de gebeurtenissen in Hongarije blijven verward en sommige spreken van eene overwinning der Croaten en het binnenrukken in Ofen, andere van hunne geheele vernieling.

PS. Er zijn weder verschillende berigten uit Hongarije ontvangen; alleen schijnt het zoo goed als zeker te zijn, dat een wapenstilstand van drie dagen is gesloten. Men spreekt van een nieuw offer in het schrikbewind, den graaf *v. Zichy*, die na zijne gevangenneming door het volk zou opgehangen zijn.

BERLIJN, 1 October.

Heden hebben de schrijvers *Ternbach* en *Bader*, en de boekdrukkers *Fähndrich* en *Bartz* te regt gestaan wegens hoog verraad, het schrijven en drukken van republikeinsche geschriften. De slotsom des verdedigers was, dat zij óf vrijgesproken óf in eene koehuid naar de galg moesten gesleept worden, aangezien bij de misdaad van hoog verraad geene verzachting van straf mag plaats hebben. Aanstaanden Woensdag zal het geregtshof uitspraak doen.

Van den 4den. In de zitting van den Rijksdag van heden interpelleerde de heer *Kosch* den minister van oorlog over het onderscheid, dat zijn voorganger gemaakt had in de geloofsbelijdenis, met betrekking tot het bekleeden van rangen door Israeliten, niettegenstaande § 5 van de wet van den 6den April j.l. elk onderscheid ten deze verbood. De minister van oorlog verklaarde, onder den bijval der vergadering, dat hij de noodige bevelen geven zou, om dit onderscheid te doen ophouden. Daarna ging de vergadering over tot de verdere beraadslaging over de artikelen van de wet op de burgerwacht.

Van den 5den. Heden heeft hier eene radicale demonstratie plaats gehad tegen de wet op de burgerwacht, welke de Kamer gisteren aangenomen heeft. Men maakte twee exemplaren van het wets-ontwerp op den kop en het achterste van een' ezel vast, en deed het dier, onder de toejuichingen der menigte, door de straten loopen. Op het schouwburgplein werden eenige exemplaren verbrand. De burgerwacht, bemerkende dat de demonstratie geheel pacifiek was, heeft zich in de zaak niet gemengd.

— De discussiën over het ontwerp der constitutie zullen binnen kort een aanvang nemen. Een vermoedt, dat de debatten hevig zullen zijn. De afgevaardigde *Schneider* heeft voorgesteld, de woorden aan het hoofd der oorkonde: „Wij, *Frederik Wilhelm*, bij de gratie Gods Koning van Pruissen," aldus te veranderen: „Wij *Frederik Wilhelm*, Koning der Pruissen; daar de uitdrukking „bij de gratie Gods" tot het gevallen absolutistisch patriarchaal regeringstelsel behoort en tegenwoordig hare beteekenis verloren heeft.

DUSSELDORP, 4 October.

Nadat *Freiligrath* gisteren door het hof van assises was vrijgesproken, is ook den ex-president van de volks-club binnen deze stad, den kandidaat-notaris *Julius Wulff* (beschuldigd wegens het voorlezen van een' republikeinschen cathechismus) hetzelfde lot te beurt gevallen. Ook dit staatkundig proces heeft veel opschudding veroorzaakt. De vrijgelatenen werden door de partij, tot welke zij behooren, met levendig gejuich ontvangen en begeleid. Deze vrijspraken hebben een' gunstigen indruk gemaakt, te meer, daar hierdoor blijkt, dat bij de gezworenen niet het minste staatkundig vooroordeel bestaat. Gisteren avond is ter eere van den heer *Freiligrath* een optogt met fakkels gehouden.

Door dit alles is de openbare orde echter niet verstoord.

ALTONA, 3 October.

Men houdt staande, dat de Zweedsche Regering, ten einde het Duitsche centraal-bestuur tot toegevendheid te stemmen, een verbond zal voorstellen tusschen dat centraal-bestuur, Zweden, Denemarken en Nederland, en alzoo met het eigenlijk Germaansch Europa, waartoe de laatste Staten de zeemagt en Duitschland de landmagt zouden leveren.

FRANKFORT, 3 October.

Wij ontvangen het berigt, dat het lid der Duitsche Nationale Vergadering, *Minkus*, in Silezië eene volksvergadering leidt, waarin hij koningsmoord gepredikt en den moord van *Auerswald* en *Lychnowski* als een navolgenswaardig voorbeeld aangeprezen moet hebben. Ten gevolge hiervan moet een gendarme en een deurwaarder vermoord, maar ook *Minkus* gevangen genomen zijn.

— *Struve* is thans, onder sterke militaire bedekking, naar de bondsvesting Rastatt vervoerd, waar hij in een der casematten geplaatst wordt. Ook zijne vrouw zal er heen gebragt worden, benevens een aantal gevangen opstandelingen.

Van den 5den. De Nationale Vergadering heeft in hare zitting van heden, na eene levendige en onstuimige discussie, een belangrijk besluit genomen. Op verzoek van het hof van appèl alhier, had het rijksministerie bij de vergadering het voorstel gedaan, verlof te geven tot de criminele vervolging van twee harer leden, *R. Blum* en *Günther*, als verantwoordelijke redacteurs van de *Reichs-Zeitung*, alsmede tot de arrestatie van de afgevaardigden *Zitz*, *Simon* (van Trier) en *Schlöffel*, als beschuldigd van het oproer bevorderd en tot het mishandelen van leden der vergadering aangezet te hebben. — Deze zaak is, na eene warme beraadslaging, verwezen naar eene bijzondere commissie van 15 leden, die op het einde der zitting in de afdeelingen gekozen zouden worden.

Hierna werd beraadslaagd over § § 27 tot 29, over de afkoopbaarheid der tienden, en over de opheffing der jagtregten zonder schadeloosstelling, welke aangenomen werden.

Van den 6den. De regeringen der Zwitsersche grenskantons maken zich gereed hunne grenzen met troepen te bezetten, om het binnendringen van vreemde vlugtelingen in hun land te beletten.

KEULEN, 5 October.

Een aantal Duitsche vlugtelingen, die, als verdacht van den moord aan Vorst *Lychnowski* en graaf *von Auerswald*, nageschreven waren, zijn te Straatsburg gearresteerd, aan de Duitsche autoriteiten overgeleverd, en naar Frankfort opgezonden.

KLEEF, 5 October.

De afschaffing van de belasting op het gemaal en de daarvoor uitgeschrevene op de inkomsten houdt hier de aandacht meer bezig, dan de staatkundige kwestiën, en verdeelt de bevolking in twee partijen, waarvan de eene de belasting op het gemaal gehandhaafd wil zien, terwijl de andere (de democratische) niets dan regtvaardigheid in eene belasting op de inkomsten ziet. Intusschen heeft de arbeidende klasse, die door beide belastingen, hetzij middellijk, hetzij onmiddellijk, getroffen zal worden, eene petitie ingeleverd, om geene van beide te doen invoeren, maar wel eene hoofdbelasting, zoo als die op het platte land bestaat. Dit voorstel schijnt dan ook beide partijen te zullen bevredigen.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 5 October.

Berigten van de Kaap de Goede Hoop, van den 30sten Julij melden, dat het bekende opperhoofd van de uitgewekene boeren, de heer *Andreas Wilh. Jac. Pretorius*, weder eene vijandige houding tegen het Britsche bewind heeft aangenomen, en zich met verscheidene Kafferhoofden verstaan heeft, om in de eerste plaats de bloeijende kolonie van Natal aan te vallen.

— Een brief, geschreven door kapt. *J. Ross*, gezagvoerder der tot het opsporen van sir *J. Franklin* uitgezondene expeditie, meldt van de Vrouw-eilanden, d.d. 11den Julij, dat dit de laatste plaats is, van waar tijdingen van de expeditie konden worden verwacht, en dat men dus tot de tehuiskomst zal moeten wachten. Van sir *J. Franklin* had men nog niets vernomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 October.

Het budget voor 1848 bedraagt thans 1837 millioenen, welke som het comité van financiën wil verminderen tot 1777 millioenen. Het budget van oorlog bedraagt 432 millioenen, 208 millioenen meer, dan het vorige budget. Op de begrooting van buitenl. zaken worden verschillende verminderingen voorgesteld, doch in weerwil hiervan zal deze begrooting nog 400 millioenen meer, dan in 1847 bedragen. Het geheele budget zal een te kort opleveren van 300 millioenen frs., welke de tot dusver aangegane leeningen ter naauwernood zullen dekken.

— De staatkundige maaltijden nemen aanmerkelijk in getal toe en schijnen de vervulling te naderen van de bedreiging, die in de Nationale Vergadering gedaan is bij de beraadslaging over het banket van Toulouse, dat er namelijk overal zouden gehouden worden. Te Rijssel wordt een banket op een' kolossalen voet gereed gemaakt, volgens een berigt van de *Presse*.

Van den 4den. In de zitting der Nationale Vergadering van heden is de beraadslaging voorgezet over het ontwerp der Constitutie, en wel over het 27ste artikel, betreffende de openbare betrekkingen, welke niet vereenigbaar zijn met de waardigheid van volksvertegenwoordiger.

De Vergadering was nopens deze belangrijke aangelegenheid, welke in de voormalige Kamer der Gedeputeerden zoo dikwerf aanleiding tot hartstogtelijke woordenwisselingen heeft gegeven, in twee hoofdpartijen verdeeld. Een deel der afgevaardigden ondersteunde *het gevoelen der commissie*, „dat de betrekking van afgevaardigde *niet* vereenigd kan worden met die van openbaar en door den Staat bezoldigd ambtenaar, *wiens afzetting van de Regering afhunkelijk is.*" — De tweede partij daarentegen was van meening, dat *alle* openbare ambtenaren, zoowel die, welke afzetbaar zijn, als zij, die voor hun leven zijn aangesteld, behoorden te worden uitgesloten.

De beraadslaging heeft eene zeer zonderlinge wending genomen. De afgevaardigde *Boussi* heeft namelijk een amendement voorgesteld en ontwikkeld, waarbij de uitsluiting van *alle* openbare ambtenaren wordt bepaald. Dit amendement is met eene zeer belangrijke meerderheid *verworpen*. Toen echter over het voorstel der commissie zou worden gestemd, heeft een der leden een amendement voorgedragen van den afgevaardigde *Flandin*, hetwelk in andere bewoordingen, dan het voorstel van den heer *Boussi* was opgesteld, doch in den zin hoegenaamd niets van hetzelve verschilde. De heer *Flandin* was afwezig, en zijn voorstel is zelfs niet toegelicht; desniettegenstaande is hetzelve goedgekeurd!

Deze uitslag der stemming schijnt de geheele Vergadering te hebben verbaasd. Zij heeft zich namelijk daarna vereenigd met een derde amendement van den afgevaardigde *de Luppé*, strekkende, om de toepassing der eerst aangenomene bepaling aanmerkelijk te wijzigen en gemakkelijker te maken.

Het 27ste artikel, zoo als het thans is aangenomen, luidt als volgt: „Elke openbare, bezoldigde betrekking is onvereenigbaar met het mandaat van volksvertegenwoordiger." Waarbij, op voordragt van den heer *de Luppé*, is gevoegd, „De uitzonderingen zullen bij de organieke wet op het stuk der verkiezingen worden bepaald."

— Heden zijn ongunstige geruchten in omloop. Men wil namelijk, dat de ministers *Palmerston* en *Bastide* zich niet hebben kunnen vereenigen met de door Oostenrijk nopens Italië gestelde voorwaarden, en dat het laatste Gouvernement daarop heeft verklaard, de bemiddeling van Frankrijk en Engeland van de hand te wijzen. Men voegt daarbij, dat de Fransche Regering voor alsnog vermeent, den ongunstigen uitslag der onderhandelingen geheim te moeten houden.

— De eenige strijd in Frankrijk is om den *eigendom*. *Proudhon's* gezegde schijnt helaas de vervulling te naderen: *de Republiek moet den eigendom, of de eigendom de Republiek ten onder brengen.* Zoo lang er 70,000 Socialisten te Parijs op 's Heeren straten ronddrentelen, altijd gereed om zich aan den eigendom te vergrijpen, zal zich de Republiek aan geen' buitenlandschen oorlog wagen; want de Republiek is het gewrocht van het socialisme. Beide mogen onderling harrewarren, ze zijn toch onafscheidelijk, als oorzaak en gevolg. De vijanden van den eigendom kunnen tienmaal worden verslagen; zoo lang de Republiek van Februarij bestaat zullen zij telkens weer onder de wapens staan. Ééne zaak kon der Republiek het leven schenken: eene zamenspanning der Europesche Mogendheden tegen Frankrijk. Dat zou eene heilzame afleiding geven en den oorlog nationaal maken. Maar niemand denkt er om. In tegendeel, de revolutie in Duitschland zal de Republiek dooden; zij laat deze *alleen* — en vergeten te zijn is in Frankrijk: *te sterven.*

— Op de belasting van 45 cent., bedragende 191,728,943 fr., is tot dus ver betaald 96,231,777 fr., zoodat er nog ruim 95,000,000 fr. moeten inkomen.

Van den 5den. De afgevaardigden hebben in de zitting der Nationale Vergadering van heden het 40ste artikel der ontworpene constitutie aangenomen, handelende over de bijeenroeping van die Vergadering.

Daarop is het vijfde hoofdstuk, handelende *over het uitvoerende bewind*, in beraadslaging gebragt, en heeft de belangrijke vraag, betreffende de verkiezing van den voorzitter, de gemoederen al dadelijk niet weinig in beweging gebragt.

[Te dezen aanzien is de Vergadering in drie partijen verdeeld, namelijk: 1) in de ultra-republikeinen, of de Bergpartij, die met nadruk beweren, „dat de Republiek zeer goed *zonder voorzitter* kan bestaan," daar het stelsel van een' voorzitter niets meer of minder is dan de monarchij in de Republiek, en daarom ten sterkste moet worden afgekeurd.

De tweede partij, die der gematigde republikeinen *van den vorigen dag*, is van gevoelen, dat de voorzitter *door de Nationale Vergadering* moet worden gekozen.

Eindelijk vermeent de derde partij, dat de voorzitter bij algemeene regtstreeksche verkiezing moet worden benoemd.]

— *Lodewijk Napoleon* heeft te kennen gegeven, dat hij zijne geboortestad Parijs koos als vertegenwoordiger des volks. Hij heeft eergisteren in het gebouw der invaliden de graftombe van zijn' oom, den Keizer *Napoleon*, bezocht.

— Sommigen willen, dat de Republiek, zich een krachtig aanzien willende geven na de laatstelijk geleden nederlagen, thans openlijk met Oostenrijk breken, en die mogendheid den oorlog verklaren wil. Meer algemeen is echter het gevoelen, dat niet alleen van den aanvallenden krijg van *Ledru-Rollin*, maar zelfs van den broederlijken bijstand, door *Lamartine* aan Italië beloofd, niets meer komen zal. De woorden van *Lamartine*, in zijn manifest van den 24sten Mei, aan de Italianen: „*Nous volerons à votre secours*" (wij zullen u te hulp snellen) worden zeer geestig door den *Corsaire* aldus verklaard: „Verwenschte letterzetters! Nu ziet gij, wat kwaad éène verkeerde letter doet. In het handschrift stond: *Nous* VOTERONS *à votre secours*" (Wij zullen voor u *stemmen*). Dit is veiliger en het kost zoo veel niet!"

— Het gisteren gegeven berigt van Oostenrijks bepaalde weigering, om de Fransch-Engelsche bemiddeling aan te nemen, werd heden door de Regering tegengesproken, als in allen gevalle te zeer voorbarig geweest te zijn. Ondanks deze tegenspraak, blijven echter velen aan de waarheid van die tijding niet twijfelen. Anderen gelooven nogtans, dat het eenig overgebleven nog te vereffenen verschil bestaat in de keus, waar de onderhandelaars bijeen zullen komen. Oostenrijk vraagt Inspruck, Koning *Karel Albert* Genève of Grenoble, en Frankrijk Rome. Men zal echter weldra te weten komen, wat er waar is van al die berigten.

— Te Lyon is een bedenkelijk oproer uitgeborsten, veroorzaakt door de ontevredenheid der mobile garde over achterstallige soldij. Ook te Montpellier en Riom hebben ongeregeldheden plaats gehad.

— In de *Gazzetta di Milano* van den 29sten Sept. leest men het volgende *zeer belangrijke* berigt: „De *Gazetta Piemontese* heeft bij vergissing en zeker ter goeder trouw gemeld, dat de wapenstilstand van 8 tot 8 dagen verlengd werd. Wij kunnen haar op onze beurt de verzekering geven, dat, op verzoek van de Fransche Regering, waarin Z. M. Koning *Karel Albert* en de maarschalk *Radetzky* toegestemd hebben, dat de wapenstilstand 30 dagen verlengd is, en wel tot den 22sten October e.k."

Van den 6den. In de zitting der Nationale Vergadering van heden werd de beraadslaging over het art. 41 der constitutie voortgezet, waaraan op nieuw deze zitting besteed is geweest, zonder dat tot eene stemming overgegaan is. De heer *Lamartine* bepleitte de zaak des volks; hij verdedigde, in eene redevoering, welke de geheele vergadering in geestdrift bragt, het gevoelen, om door het algemeene stemregt den president te doen verkiezen. Zijne redevoering maakte zulk een' diepen indruk, dat men haar noemt het meesterstuk van welsprekendheid, het schoonste product van den geest des grooten mans, en, indien de Vergadering dadelijk daarna tot de stemming overgegaan ware, zou het niet twijfelachtig geweest zijn, of zijne wijze van zien zou door de meerderheid omhelsd zijn. Intusschen ging de Vergadering, zonder de groote kwestie te beslissen, te half zeven uiteen.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 4 October.

Bij de algemeene beraadslagingen over de wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet in de Dubbele Tweede Kamer van gisteren heeft de heer *A. J. van Roijen* aangedrongen op bezuiniging, vereenvoudiging, vermindering van lasten, vermindering van de zoo groote uitgaven van oorlog en vestingwerken. Hij ontwikkelde zijne meening breedvoerig, dat onze gansche staatshuishouding op te grooten voet is ingerigt. Hij drong aan op het daarstellen van openbare werken, ten einde handenarbeid te verschaffen, en besloot met ernstig te wijzen op de gebiedende noodzakelijkheid van eenvoudig en zuinig beheer, het terug komen tot den ouden regel, om de tering naar de nering te zetten.

De heer *Mees* gaf kortelijk rekenschap van zijne uit te brengen stem. In onderscheidene wetten vond hij heilzame voorschriften, in andere trof hij bepalingen aan, welke hij minder gaarne opgenomen had gezien; zijne goedkeuring kon, wat de hoofdpunten betreft, onder anderen, wegdragen het regt van vereeniging, de bepalingen nopens godsdienst en onderwijs; — minder keurde hij goed de bepaling van het inkomen der Kroon en des Prinsen *van Oranje*. De antwoorden der Regering over de Kroon-domeinen hebben hem niet voldaan; de wijze van zamenstelling der vertegenwoordiging, althans wat de Tweede Kamer betreft, kwam hem niet aannemelijk voor. Liever had hij de verkiezingen aan kies-collegiën opgedragen gezien; vooral ook mishaagde hem de gebiedende bepaling, dat de belastingen, door de Provinciale Staten te heffen tot dekking van provinciale uitgaven, door de wet moeten worden bekrachtigd; iets, waaruit spreker belemmering en vertraging vreest.

Alsnu stelt spreker de vraag, of hij thans, omdat hij zich met al het voorgestelde niet geheel kan vereenigen, tot afstemming moet besluiten? Hij zal handelen zoodanig, dat, wanneer het overwigt van het goede grooter is, dan dat van hetgene hij minder wenschelijk keurt, hij alsdan zal goedkeuren, en evenzoo omgekeerd.

Heden heeft de Dubbele Tweede Kamer de beraadslaging over de ontwerpen tot herziening der Grondwet voortgezet.

De heer *van Nispen van Zevenaar* zal de ontwerpen aannemen, ofschoon hij in verscheidene bepalingen bezwaar vindt. Hij brengt zijn gevoelen daaromtrent ten offer, om het vele goede, 't welk de voordragten behelzen, en omdat 's lands belang dringend vordert, dat de toestand van onzekerheid ophoude.

De heer *van Roijen* (uit Overijssel) verklaart, dat, ofschoon de aangebodene voordragten niet geheel aan zijne wenschen voldoen, meent hij daarom geene vrijheid te hebben, om alles af te stemmen. Hij zal (om het door een' anderen spreker gebezigde beeld te gebruiken) helpen pompen, al ziet hij ook de klippen in 't verschiet, waarop het schip van Staat, zoo als het is ingerigt, moet vergaan. Het regt van vereeniging, zoo als het nu beperkt is in het belang der openbare orde, keurt hij goed. Hij is voor de regtstreeksche verkiezingen, omdat hij ze geschikt acht, om den volksgeest op te wekken, en omdat daarvan wel het gevolg zal moeten zijn, dat mingeschikten plaats maken voor meer bekwamen. Hij stelt hoogen prijs op openbaarheid der vergaderingen van de provinciale Staten; dit acht hij eene belangrijke verbetering. Menigeen, die nu achter de schermen zit, zal zich dan schamen, als het daglicht doorbreekt. Hij verklaart zich almede voor een verantwoordelijk ministerie, en voor eene ontbindbare Kamer. Van harte juicht hij de vrijheid van godsdienst en onderwijs toe; zoo mede de nieuwe bepalingen betreffende het maken van veranderingen in de Grondwet; want hij is overtuigd, dat gaandeweg daarin verbeteringen tot stand gebragt moeten worden. — Ofschoon de ontwerpen geenszins in allen deele aan zijn verlangen voldoen, zal hij ze alle, op één na, aannemen.

De hoogleeraar *Nienhuis*, hoezeer erkennende, dat er vele verbeteringen in de voordragten bestaan, zegt, dat er evenwel, zoo door de aannemers als bestrijders der ontwerpen, zoo vele gebreken zijn aangewezen, dat hij tot het besluit moet komen, dat de meerderheid het geleverde werk voor onvolkmaakt houdt; dat het niet beantwoordt aan het groote doel, hetwelk Spr. meer gelegen vindt in de verbetering van den toestand des volks, dan wel in de uitbreiding van staatsburgerlijke regten; die verbetering kan ook uit eene herziene Grondwet voortvloeijen, wanneer vereenvoudiging en bezuiniging daaraan ten grondslag liggen. Dit is hier het geval niet en ook zelfs de staatkundige regten van verkiezing zijn, ja, hier en daar uitgebreid, maar dan ook aan eene andere zijde weder ingekrompen. Vele sprekers, die een aantal bezwaren hebben geopperd, hebben niettemin verklaard de ontwerpen te zullen aannemen; de opsomming der bezwaren had evenwel eene geheel andere gevolgtrekking doen verwachten. Spreker verschilt in zienswijze met velen, die tot die gevolgtrekking gekomen zijn. Hij ziet geen gevaar in de verwerping; hij zal alleen aannemen, wat hem op zich zelf beschouwd geheel aannemelijk voorkomt; wat dien toets niet kan doorstaan, zal hij afstemmen. Nog een ander bezwaar put spreker uit de beginselen zelve, die voorgedragen worden. Zijn eed, om voor de vrijheid der ingezetenen te waken, laat hem niet toe, het democratisch element als een alles overheerschend beginsel in de Grondwet op te nemen; en de eed voor de Staten Generaal, bij 's Konings huldiging, bij monde van hunnen voorzitter gedaan, dat zij de regten der Kroon zullen handhaven, gedoogt niet, dat het monarchaal principe verzwakking onderga. Spr. ontwikkelt in het breede, dat de koninklijke magt inderdaad meer zou zijn beperkt en dat het bijna niet meer kan gezegd worden, dat de Koning met de Staten Generaal de wetgevende magt uitmaken, maar wel de ministers met de Tweede Kamer. En toch, het eerste in het principe der Grondwet van 1815 en die Grondwet blijft bestaan, schoon zij in 1840 is of in 1848 wordt gewijzigd. Het blijft steeds de gewijzigde Grondwet van 1815 en derhalve moeten de grootste beginselen der Grondwet van 1815 ongeschonden bewaard blijven. Na deze uiteenzetting vraagt hij, welke pligt de vertegenwoordiging te vervullen heeft? Gaarne wil hij inschikkelijkheid betoonen, maar dit kan alleen gelden voor punten van ondergeschikt belang.

Maar als hij ziet, dat er eene verderfelijke strekking in de ontwerpen bestaat, dan kan hem niets hoegenaamd tot aannemen bewegen. Hij koestert overigens volstrekt geene vrees voor onrust; want hij vertrouwt te veel op den bedaarden, rustigen zin der Natie. Enkele onruststokers of volksmenners mogen er aanwezig zijn, het weldenkende deel der Natie denkt rustig. Spr. besluit met te zeggen, dat hij al dadelijk zal moeten stemmen tegen het in beraadslaging zijnde hoofdstuk *I*, omdat hij zich niet vereenigen kan 1) met de bevoegdheid, om provinciën te vereenigen en te splitsen (art. 4); stavende hij dit zijn gevoelen met aanhaling van redevoeringen, in 1840 nopens de splitsing van Holland gehouden, zoo als *Groen van Prinsterer*, *Spandaw* en anderen (zie *Handelingen*, deel III), en 2) omdat hij sterk gestemd is tegen de erkenning van het regt van vereeniging, waaruit hij oproer en verwarring vreest. Hij wijst op Frankrijk en op het gezegde van een lid der Nationale Vergadering betrekkelijk de clubs.

De heer *Vos* zal, met uitzondering van een enkel, zich met al de voordragten vereenigen. Die uitzondering betreft het eerste hoofdstuk, en wel om de bepaling, dat aan de wetgevende magt het regt wordt opgedragen, provinciën te splitsen of te vereenigen.

Nadat nog de h.h. *Storm*, *Paspoort van Grijpskerke*, *van Hasselt*, *Bloemaerts*, *de Bruijn Kops*, *Kwak van Zwartewaal*, *van Hogendorp*, *van Forceest*, *Hesel*, *Albarda*, *Hoffman* en *Menso* het woord gevoerd hadden, waren de algemeene beraadslagingen afgeloopen, en werden die over het *eerste* ontwerp (*van het Rijk en zijne inwoners*) geopend, hetwelk, nadat de heeren *Swart*, *d'Ablaing van Giessenburg* en *de Bosch Kemper* het woord hadden gevoerd, door den tijdelijken Minister van justitie is verdedigd.

Dat ontwerp is vervolgens met 96 tegen 17 stemmen aangenomen.

Voor hebben gestemd de heeren: Mees, van de Mortel, Mutsaers, Nedermeijer van Rosenthal, Timmers Verhoeven, L. D. Storm, van Harencarspel, de Jong van Beek en Donk, Heeren, van der Heijde, Mackay, Welcke de Wenne, Schooneveld, Corneli, van Dam van Isselt, van Hall, Nederburgh, Caan, Uijtwerf Sterling, Lycklama à Nyeholt, van Lotgheem, Swart, van Lijnden, Borski, Thissen, de Kempenaer, van Heemstra, Vegelin van Claerbergen, Kniphorst, Heerkens, Star Busmann, van der Veen, Bois, Bloemaerts, Begram van Jaarsveld, van Roijen (uit Overijssel), van de Wall, Kroef, van Roijen (uit Groningen), van Nispen van Sevenaar, Schiff, de Bosch Kemper, van Hasselt, van Naamen, Gouverneur, Anemaet, Nepveu, Hiddema Jongsma, Rezel, Geradts, Lotsy, Wichers, Paspoort van Grijpskerke, van Dam van Noordeloos, van Beeck Vollenhoven, Boxman, Backer, Blankenheijm, Cost Jordens, Storm van 's Gravesande, van Wessem, Sloet (uit Gelderland), Op ten Noort, van Sasse van Ysselt, Luyben, van Haersolte, van Goltstein, Romme, Duijmaer van Twist, Albarda, de Bruijn Kops, Kaars Sijpesteijn, van Wesl, Sloet (uit Overijssel), Delbez, G. L. H. Hooft, van der Hoop Mohr, Anemaet, Opperdoes Alewijn, van Helden, den Tex, van Rijckevorsel, Kwak van Zwartewaal, Corver Hooft, Jespers, Bijvoet, de Man, van Panhuijs, van Forceest, de Monchy, Faber van Riemsdijk, Enschedé, van Boelens, Menso, Hoffman en de Voorzitter.

Tegen hebben gestemd de heeren: Cock, van Leeuwen, Bijleveld (uit Zeeland), Egter, Vos, Bijleveld (uit Gelderland), Verweij Mejan, D. Hooft, d'Ablaing van Giessenburg, Catz, Nienhuis, van Reede van Oudshoorn, Modderman, van Hogendorp, Kien, van Nagell en Nap.

De voortzetting der beraadslagingen is vastgesteld op morgen, des voormiddags te tien uur.

— Door Z. M. den Koning zijn de heeren mr. *P. G. Sevenstern*, procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof van Groningen, en *A.* graaf *van Bylandt* benoemd tot leden van de Eerste Kamer, in de plaats der als zoodanig eervol ontslagen heeren mr. *A. W.* baron *van Pallandt van Beerse* en *D. H.* baron *Chassé*.

Van den 5den. In de zitting der Dubbele Kamer van heden heeft de heer mr. *Slicher van Domburg*, nieuw benoemd lid der Kamer voor de provincie Zeeland, wiens geloofsbrieven, na onderzoek, thans in orde bevonden zijn, na aflegging der gevorderde eeden, als lid zitting genomen.

Is ontvangen eene missive van den minister van binnenlandsche zaken, waarbij worden overgelegd afschriften der lijsten van de hoogst aangeslagenen in de directe belastingen in de provinciën Zeeland en Drenthe. — Nederlegging ter griffie. — De commissie tot de verzoekschriften heeft verslag gedaan op eenige rekesten, betrekkelijk de Grondwetsherziening, die in hare handen gesteld zijn. — Ter griffie.

De beraadslagingen over de ontwerpen tot Grondwetsherziening worden voorgezet, en wel het eerst over ontwerp no. II, *van den Koning.*

Na eenige woordenwisseling wordt, op voorstel van den voorzitter, besloten, dat eerst over ontwerp II en dan over ontwerp III (*van de Staten Generaal*) zal worden beraadslaagd: doch dat dan eerst over ontwerp III en daarna over ontwerp II zal worden gestemd.

Na langdurige beraadslaging en de verdediging der beide ontwerpen, door H.H. EE. de tijdelijke ministers voor de zaken der R.-C. eeredienst, van marine en koloniën, van oorlog en van justitie, is de vergadering tot de hoofdelijke stemming overgegaan, in de eerste plaats over het *derde* ontwerp, dat met 92 tegen 22 stemmen is *aangenomen*, en daarna over het *tweede* ontwerp, dat met 100 tegen 14 stemmen werd *aangenomen*.

Tegen het *derde* ontwerp hebben gestemd de heeren: *Egter*, *van Nagell*, *Bijleveld* (van Gelderland), *Hiddema Jongsma*, *Kien*, *Modderman*, *van Harencarspel*, *Alewijn*, *Star-Busman*, *Sloet tot Oldhuis*, *van Hogendorp*, *Cock*, *van Leeuwen*, *Nienhuis*, *Nap*, *Hooft* (Noord-Holland), *Hoffman*, *Nederburg*, *van Rhede van Oudshoorn*, *Bijleveld* (van Zeeland), *d'Ablaing van Giessenburg* en *Nepveu*.

Tegen het *tweede* ontwerp (*van den Koning*) hebben gestemd de heeren: *Sloet tot Oldhuis*, *van Hogendorp*, *de Man*, *Cock*, *van Panhuijs*, *van Goltstein*, *Nienhuis*, *Nap*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *Nepveu*, *Verweij-Mejan*, *van Dam van Noordeloos*, *Lycklama* en *Scheers van Harencarspel*.

De voortzetting der beraadslagingen wordt bepaald op morgen ochtend te 10 uur.

Van den 6den. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden zijn de beraadslagingen voortgezet over de wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet.

Achtervolgelijk hebben de beraadslagingen plaats gehad over het *vierde*, *vijfde* en *zesde* dier ontwerpen, en zijn deze drie ontwerpen aangenomen, het eerstgenoemde met 100 tegen 14 stemmen, het tweede met 112 tegen 2 stemmen, het laatste met 98 tegen 16 stemmen.

Tegen het *vierde* ontwerp *(van de Provinciale Staten)* hebben gestemd de heeren: *de Man*, *van Leeuwen*, *van Panhuijs*, *Bijleveld* (uit Gelderland), *Nap*, *Faber van Riemsdijk*, *van Nagell*, *Cock*, *Kien*, *Hoffman*, *Nederburgh*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *van Goltstein* en *Verweij Mejan.*

Tegen het *vijfde* ontwerp (*van de Justitie*) hebben gestemd de heeren: *L. D. Storm* en *van Lijnden.*

Tegen het *zesde* ontwerp (*van de Godsdienst*) hebben gestemd de heeren: *van Naamen*, *Timmers Verhoeven*, *van Leeuwen*, *Uijtwerf Sterling*, *Bijleveld* (uit Gelderland), *Bijleveld* (uit Zeeland), *van Nagell*, *Cock*, *Hiddema Jongsma*, *Nedermeijer van Rosenthal*, *Smit*, *Egter*, *Opperdoes Alewijn*, *van Goltstein*, *van Wessem* en *D. Hooft.*

In de heden avond gehoudene zitting zijn achtervolgens het VIIde, VIIIste en IXde hoofdstuk van de ontwerpen der gewijzigde grondwet aangenomen.

Hoofdstuk VII (*Financiën*) met *algemeene stemmen.*

Hoofdstuk VIII (*Defensie*) met 110 tegen 4 stemmen.

Tegen de heeren *Nederburgh*, *van Goltstein*, *Sloet* (Overijssel), *Hooft* (Noord-Holland).

Hoofdstuk IX (*Waterstaat*) met 100 tegen 13 stemmen.

Tegen de heeren *Schooneveld*, *Nederburg*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *van Dam van Noordeloos*, *van de Wal*, *Alewijn*, *Hooft* (Zuid-Holland), *de Bruin Kops*, *van Leeuwen*, *Anemaet*, *Mackay*, *Corver Hooft* en *Boreel van Hogelanden.*

Te middernacht wordt de vergadering gescheiden tot den volgenden morgen te 10 uur.

Van den 7den. In de ochtendzitting der Staten Generaal van heden zijn de beraadslagingen voortgezet en zijn achtervolgens aangenomen:

Het *tiende* wets-ontwerp (*van het onderwijs en armwezen*) met 108 tegen 5 stemmen, te weten die der heeren *van Haersolte*, *Borski*, *Cock*, *Nedermeijer van Rosenthal* en *van Goltstein*;

Het *elfde* (*van veranderingen en bijvoegsels*), met 109 tegen 4 stemmen, te weten die der heeren: *de Monchy*, *Nienhuis*, *van Nagell* en *Nepveu*; en

Het *twaalfde* (houdende *additionnele artikelen*), met 92 tegen 21 stemmen, hebbende daartegen gestemd: de heeren *van Harencarspel*, *Kien*, *van Leeuwen*, *van Hogendorp*, *Nienhuis*, *Nap*, *Verweij-Mejan*, *Begram van Jaarsveld*, *van Dam van Noordeloos*, *van Lijnden*, *D. Hooft*, *van Reede van Oudshoorn*, *Op ten Noort*, *Bijleveld* (uit Gelderland), *van Nagell*, *Borski*, *Cock*, *d'Ablaing van Giessenburg*, *Nepveu*, *van de Wall* en *Opperdoes Alewijn.*

[De dubbele Tweede Kamer heeft alzoo de haar aangebodene voordragten ter Grondwet-herziening alle aangenomen, en wel de *onderscheidene hoofdstukken* met de volgende *meerderheid :*

			Voor.	Tegen.
I.	Hoofdst.	Van het Rijk en zijn inwoners	96	17
II.	„	Van den Koning	100	14
III.	„	Van de Staten Generaal	92	22
IV.	„	Van de Provinciale Staten en de Gemeentebesturen	100	14
V.	„	Van de Justitie	112	2
VI.	„	Van de Godsdienst	98	16
VII.	„	Van de Financiën	*Alg. stemm.*	
VIII.	„	Van de Defensie	110	4
IX.	„	Van den Waterstaat	100	13
X.	„	Van het Onderwijs en Armbestuur	108	5
XI.	„	Van Veranderingen	109	4
XII.	„	Additionnele artikelen en voorloopig kiesreglement	92	21.]

UTRECHT, 6 October.

Wij vernemen met genoegen, dat de hoogl. *Ackersdijk* dezer dagen eenen cursus, over de beginselen der *staatshuishoudkunde*, geopend heeft, ten behoeve der schoolonderwijzers binnen deze stad. Naar mate het volk meer invloed erlangt op het algemeen bestuur, is het meer wenschelijk, ja meer noodzakelijk, dat reeds bij het opkomend geslacht vooroordeelen bestreden en juiste begrippen gevormd en ontwikkeld worden, omtrent de volks- en staatshuishoudkunde. De onderneming doet zoo wel den onderwijzers eer aan, die de behoefte gevoeld hebben, als den hoogleeraar, die dezelve tracht te vervullen. De bijeenkomsten hebben, indien wij wel onderrigt zijn, alle veertien dagen op een avond-uur plaats. Het voorbeeld verdient navolging.

— Naar wij vernemen, hebben zich aan deze hoogeschool voor het loopende akademiejaar zesenzestig jongelieden voor de eerste maal laten inschrijven.

NIJMEGEN, 6 October.

Den 22sten September heeft te Dinxperloo, door onvoorzigtigheid, eene vergiftiging plaats gehad van een knaapje van 6½ jaar. Dit kind, aan de geelzucht lijdende, zou daartegen gemalene kreeftoogen gebruiken, en begaf zich des voormiddags omstreeks 9 uur, naar het huis van den kruidenier *J. W.* met een briefje, op hetwelk zijn vader met potlood had geschreven: „voor tien centen gestampte kreeften-oogen." Spoedig daarna kwam het jongetje terug en gebruikte van het ontvangene poeder ongeveer drie eijerlepeltjes, doch viel kort daarop, onder hevige stuiptrekkingen, op den grond en overleed reeds des voormiddags te half 12. Bij gedaan onderzoek bleek, dat men aan het kind, in plaats van voor tien cents kreefts-oogen, eene halve once kraan-oogen had gegeven.

ASSEN, 5 October.

Ten aanzien van de longziekte in dit gewest verneemt men, dat sedert het vorige berigt zich nog bij een rund van *D. S. Bosman* en bij twee runderen van *A. Dijkman*, mede te Echten, gemeente Ruinen, woonachtig, de longziekte heeft geopenbaard, welke drie runderen onmiddellijk op last van den heer gouverneur zijn afgemaakt; alsmede dat kennelijke teekenen dezer gevreesde ziekte zijn waargenomen bij een rund van *D. Hulst*, te Vledder, welks onverwijlde dooding ook door den heer gouverneur is gelast; wijders zijn er nog onderscheidene voorzorgsmaatregelen tegen verdere verspreiding verordend.

— Gisteren heeft de arrond.-regtbank alhier vonnis gewezen in zake tegen *Eleäzer Davids Keizer*, en daarbij den beklaagde van het aan hem te last gelegde feit vrijgesproken, op grond, dat het onderzoek geen wettelijk bewijs zou hebben geleverd, dat hij op den oogenblik, dat hij, door den kollekteur *Somer*, zich het tiende huurlot heeft doen afgeven, eene stellige wetenschap zou gehad hebben, dat hetzelve eene hooge waarde, en wel bepaaldelijk die van *f* 8500 had; naardien hij dit enkel ontleend had uit de geschrevene of gesteendrukte lijst, niet afkomstig van het bestuur der loterijen, en alzoo, hoezeer dan ook meestal te vertrouwen, echter geen officiëel karakter bezittende. Men verneemt, dat het Openbaar Ministerie hooger beroep zal doen aanteekenen.

Daarna is behandeld de zaak van het Openbaar Ministerie tegen *D. P. van Rhijn*, debitant der Kon. Ned. Loterij te Meppel, beschuldigd van aan *H. van Dijk*, bakker aldaar, op eene arglistige wijze een tiende huurlot van no. 17894 van de 105de loterij te hebben ontfutseld, nadat hem debitant bekend was geworden, dat op dit nommer de prijs van *f* 100,000 was gevallen. In deze zaak zijn dertien getuigen à charge en à decharge gehoord. Het Openbaar Ministerie eischte veroordeeling tot gevangenisstraf van een tot vijf jaren. Een talrijk opgekomen publiek getuigde, dat deze zaak de algemeene aandacht had getrokken.

GRONINGEN, 9 October.

Op aanstaanden Donderdag, den 12den dezer, des voormiddags te 11 uren, zal, in de kerk der Doopsgezinde Gemeente alhier, plaats hebben de jaarlijksche verwisseling van het Rectoraat dezer Hoogeschool; zullende de Rector-Magnificus, de hoogleeraar W. Muurling, die waardigheid overdragen, met het houden eener redevoering, aan den hoogleeraar F. C. de Greuve, door Z. Maj. tot Rector voor het volgende akademiejaar benoemd.

— Bij Koninklijk besluit van den 2den dezer, no. 72, is aan A. B., G. B. S., H. V., B. L. d. W., A. H. en A. K., vrijstelling verleend van de schavotstraffen, waartoe zij, ter zake der op den 28sten Junij 1847 hier ter stede gepleegde buitensporigheden, bij arrest van den 15den Mei l.l., door het Provinciaal Geregtshof zijn veroordeeld; blijvende echter dat arrest, voor het overige, in zijn geheel.

— Men verneemt met genoegen, dat de werkzaamheden tot den aanleg van den nieuwen *mac-adams* weg van *Zuidlaren* naar den rijks straatweg bij de *Punt*, sedert de door Z. M. den Koning daartoe verleende concessie, met kracht en onafgebroken worden voortgezet, dermate, dat dezelve op de aanstaande *Zuidlaarder* herfstmarkt, langs eene lengte van ruim 2500 *ellen* en wel nagenoeg tot aan het dorp *Noordlaren*, geheel zal kunnen worden bereden, terwijl tevens de aardebaan van af den rijks straatweg tot aan de bosschen van den heer van Hasselt, tegen dien tijd geheel afgewerkt zal moeten zijn, door welk een en ander de communicatie van deze Stad naar *Zuidlaren* reeds van nu af aan belangrijk is verbeterd. Het reeds afgestraat gedeelte van den weg voldoet *uitmuntend* en beter dan men immer in zoodanig kort tijdsbestek had mogen verwachten. Het laat zich aanzien, dat de geheele weg binnen een jaar zal zijn voltooid, en hoezeer het te betreuren valt, dat ook deze belangrijke verbetering weder tegenwerking ontmoet aan de zijde van diegenen, die het meest door dezelve worden bevoordeeld, doch, door baatzuchtigheid gedreven, met die voordeelen nog niet tevreden zijn, meenen wij echter met zekerheid te mogen bepalen, dat de pogingen, daartoe in het werk gesteld, zoo op regt en wet, als op de bereids ondervondene medewerking der betrokkene plaatselijke besturen, schipbreuk zullen lijden, en dat ten deze de goede zaak in het algemeen belang zal zegevieren.

— Laatstleden Vrijdag, den 6den dezer, is te Paterswolde eene harddraverij gehouden, waaraan alleen Drentsche paarden konden deelnemen. De prijs, zijnde een *chaisgereide* met Berlijner zilver gemonteerd, werd behaald door het paard van den heer W. Hora Siccama, van Oosterbroek, terwijl de premie, zijnde eene fraaije *zweep*, ten deel viel aan het paard van den heer D. Hesselink, van Paterswolde. Eene groote menigte, welke door het schoone weder werden uitgelokt, woonde dit volksfeest bij.

— Te Eewer, onder Zuurdijk, gemeente Leens, heeft zich den 4den dezer een daglooner, J. R. Z., door ophanging van het leven beroofd. Het schijnt, dat langdurige ligchaamspijn den vijfenzeventigjarigen grijsaard tot deze wanhopige daad vervoerd heeft.

Bij Koninklijk besluit van den 3den October j.l., heeft Z. M. — in overweging nemende, dat er thans gelegenheid is, om de laatste nog wettig in omloop zijnde oude muntspeciën, namelijk *de voor 25 centen koers hebbende schellingen en zesthalven, en de één vierde guldens*, in te wisselen, — bepaald, dat die muntspeciën op den 29sten October aanst. buiten koers worden gesteld. Van Maandag, den 23sten, tot en met Zaturdag, den 28sten October, alsmede nog op den 30sten en den 31sten Oct., zal gelegenheid tot derzelver inwisseling worden gegeven.

In het *Handelsblad* van heden leest men het volgende extract uit eenen partikulieren brief:

Batavia, 27 Julij.

Sedert het vertrek der vorige mail heeft er eene groote verandering plaats gehad in de onheildreigende houding, welke het gouvernement tegenover de Bataviasche liberalen, en inzonderheid tegen de petitionarissen van den 27sten Mei j.l., aanvankelijk had aangenomen. Geen enkel ontslag, geene enkele uitzetting heeft plaats gehad, hoezeer bepaaldelijk het voornemen schijnt bestaan te hebben, om de heeren *van Hoëvell*, mr. *Ardesch* en *Cunter Visscher*, hetzij op de eene, hetzij op de andere wijze te straffen. Zelfs is mij van goederhand verzekerd, dat het besluit, houdende ontslag van den eersten als predikant, en van den tweeden, als president van den raad van justitie alhier, geteekend was, toen ontdekt werd, dat het inquisitoriaal stelsel van den resident van Batavia geleid had tot het inwinnen van eene menigte *valsche* verklaringen. Zoo was door eenige zoogenaamde inlandsche kinderen voor den resident verklaard, dat ds. *van Hoëvell* op Zondag, den 21sten Mei, den dag vóór de bijeenkomst in de Harmonie, in de Maleische kerk, na den afloop der door ds. *Bierhaus* gehoudene godsdienstoefening, eene toespraak gehouden heeft tot eenige nog daar aanwezige personen, en hen heeft uitgenoodigd de vergadering van den volgenden avond bij te wonen, hun belovende, dat als zij wat te zeggen hadden en grieven hadden voor te brengen, zij zich slechts tot hem te wenden hadden, en hij alsdan voor hen zoude spreken en hunne belangen voorstaan. *Van Hoëvell*, die van het inwinnen dezer verklaringen kennis had bekomen, heeft van zijnen kant ook getuigen doen hooren en derzelver verklaringen notariëel doen beschrijven, en wel voornamelijk die van de kapiteins ter zee *Enslie* en *Johr*, kommandanten van Zr. Ms. fregatten *Ceres* en *de Rhijn*, waaruit blijkt, dat hij, *van Hoëvell*, lang vóór den aanvang der bedoelde godsdienstoefening in de Maleische kerk, zich naar de reede heeft begeven, vergezeld van eenige andere heeren, dat hij aan boord van de *Ceres* dienst heeft gedaan, dat hij na den afloop daarvan nog eenigen tijd op de *Ceres* vertoefd heeft en vervolgens zich naar de *Rhijn* heeft begeven en dat fregat heeft bezigtigd, dat hij voorts bij den kapitein *Johr* tot 12 ure des middags is verbleven en toen met zijn gezelschap naar Batavia is teruggekeerd en niet dan na half een ure, lang dan afloop der dienst in de Maleische kerk, aan de débarcadère is aan wal gestapt, waar hem zijn rijtuig wachtte, en van waar hij dadelijk, zonder onder weg een oogenblik te vertoeven, naar zijne woning op het Koningsplein is teruggekeerd, gevolgd door den heer *Weimar*, een geacht koopman, en vergezeld van de heeren *Rumdohr* en *van Lennep*, beide jongelui van fatsoenlijke familiën, die ook in alle opzigten geloof verdienen. Van deze tegen-verklaringen heeft het gouvernement de lucht gekregen, en toen is men begonnen te begrijpen, dat het tot dusver gevolgd inquisitoriaal stelsel tot niets dan dwaasheid leidde. Algemeen viel men nu het gouvernement af en ook keerde eindelijk het hoofd der regering om. De tot heden geschuwde liberalen werden weder ten hove gevraagd en met onderscheiding ontvangen, doch *van Hoevell* beweerde nu, door de handelingen van den resident van Batavia in zijne eer en zijn karakter te zijn aangerand en vorderde van de regering eene éclacante satisfactie tegenover dien ambtenaar. Hierin difficulteerde de regering en nu besloot *van Hoëvell* naar Nederland te vertrekken en daar regt te zoeken. Te dien einde heeft hij zijn ontslag reeds ingediend en zal eerstdaags per *Amboina* de reis naar het vaderland aannemen. Hij is in staat om veel licht over Indische zaken in Nederland te verspreiden en ik juich daarom zijn besluit toe, vooral in den tegenwoordigen tijd.

Zoo als te verwachten was, heeft algemeen de Balische nederlaag een' allerongunstigsten indruk gemaakt, en zeker had men verwacht, dat nog in den loop van dit jaar eene andere expeditie zoude hebben plaats gehad, ten einde dien indruk uit te wisschen, doch daarvan schijnt niets te zullen komen. Van de blokkade verwacht men weinig goeds. Welligt zal het gevolg daarvan zijn de stranding van een of meerdere onzer schepen en misschien wel een conflict met de Engelschen. Wij hopen het beste. De Singaporsche bladen trekken nog al te velde tegen de expeditie van den overste *van Braam Houckgeest*, naar de Sooloo Eilanden. Men beweert, dat de toegestane termijn van drie dagen, tot de uitlevering van den gerequireerden slaaf gegeven, veel te kort was, en men die eilanders alzoo op eene eenigzins verraderlijke wijze met vijandelijkheden heeft overvallen. Dit neemt niet weg, dat ik in het algemeen belang den uitslag dier expeditie toejuich. Dezelve is een tegenhangsel der Balische nederlaag, welke vooral na de hoogdravende en vernieling dreigende manifesten van het gouvernement allerbetreurenswaardigst is.

De *Postrijder van Antwerpen* behelst het volgende artikel:

Toestand van Belgenland.

Het Engelsch dagblad den *Times*, van den 2den October, ontwikkeld eenen wydloopigen artikel jegens den toestand van Belgenland. De opmerkingen van dit dagblad zyn ten vollen gunstig aen den geest van kalmte en wysheid die ons land sedert den 24sten Februarius heéft aen den dag gelegd; zie hier wat wy in dit Engelsch dagblad hoofdzakelyk lezen:

» Men zou" zegt den *Times*, „geene klaerblykere preuf konnen » vinden van de wysheyd, waer mede het Belgisch volk zyne zaken heéft aengeleden sedert zyne laetste revolutie. Eene bevolking, die thans by de vyf millioenen zielen teld, heéft in minder als twintig jaren zoo vele toevlugten, zoo vele kragtdadigheyd ontwikkeld, dat van nu af haer bestaen en haren invloed, met groot recht, in de geschiedenis der Europische beschaving is aengeschreven."

Dezen artikel eyndigd aldus:

» Zie hier wat achttien jaren vrede voór Belgenland gedaen hebben! » Zes maenden borger-oórlog zouden genoegzaem geweést hebben voór » alles te verdelgen en het order doór de heerschloosheyd en de armoede te herplaetzen. Het is een verschrikkelyk besluyt de lotgevallen van een volk te vertrouwen aen eene samenvoeging van nieuwe denkbeélden en deze verhaest met het vóorledene te onderbreken. » Zulks is de rust en het welzyn van millioenen menschen aen de voeten stellen van hoogmoedige en oproerige gelukzoekers. Zoo ons

„woord van eenig gewigt kon wezen, raeden wy Belgen kragtdadiglyk „aen, in deze tyden van revolutie, slegts eene club aen te nemen; de „gene waer in men de geheele natie kan versmilten, en vóór verzame„lings-woórd aen te nemen: *Wagen wy niets!*"

[België heeft voorzeker redenen om tevreden te zijn, maar ook, met zoo vele andere landen, redenen tot groote bezorgdheid.

Brussel zelve, waarin de rijke vreemdeling en de aanzienlijksten des lands zich onlangs in genot en weelde baadden, heeft een *derde* van hare inwoners op de lijst der bedeelden!

Oost-Vlaanderen zag in 28 jaren tijds, 't cijfer zijner armen van 70,000 op 214,960 klimmen!

West-Vlaanderen voedt in *zeven* jaren 100,000 behoeftigen meer, dan vóór dien tijd; in drie jaren tijds zag het binnen zijne grenzen 20,000 kinderen in de gevangenis of in de bedelaars-gestichten!]

Bijzondere berigten uit Noord-Duitschland.

GRONINGEN, 9 October.

Terwijl de laatste Frankforter post bij de Hollandsche bladen niet is aangekomen, zoo als nu en dan meer schijnt plaats te vinden, nemen wij uit onze laatste bijzondere berigten de volgende op:

Men begint in Frankfort eindelijk meer en meer in te zien, dat — terwijl de Nat. Vergadering reeds zoo veel kostbaren tijd heeft gedood met zaken, die alleen *den vorm* betreffen, en met het aanhooren en onverdragelijk breed uitmeten van voorstellen, die — luidens hunne voorstellers — allen even dringend noodzakelijk waren, — men zich reeds te lang onvergeefelijk nalatig heeft betoond in het tot stand brengen van hetgene voor Duitschland van het allereerste en allergrootste belang is, om zijne zelfstandigheid en zijn aanzien naar buiten te *kunnen* handhaven, namelijk: eene *Duitsche vloot.* Waarschijnlijk zal deze zaak nu spoedig meer vooruit komen.

— Den 2den dezer is in Frankfort eene deputatie aangekomen uit het kleine staatje Hohenzollern-Sigmaringen, ten einde dat landje aan het Centrale Bestuur, als onmiddellijk rijksgebied, aan te bieden. Er waren toen reeds rijks-troepen derwaarts vertrokken. — Deze hebben, luidens de laatste berigten, het nieuwe Republiekje reeds ten onder gebragt en den vorst teruggevoerd in zijn' staat.

— Volgens § 2 van het Nieuwe Ontwerp van Grondwet voor Duitschland, dat thans door het wetgevings-comité der Nat. Vergadering te Frankfort is in gereedheid gebragt, *mag geen deel van het Duitsche Rijk met een niet-Duitsch Land eene gemeenschappelijke regering hebben* [Dit slaat op *Sleeswijk-Holstein* en *Limburg.*] In § 3 wordt gezegd, dat dáár, waar thans zulk eene vereeniging bestaat, het slechts op eene zuivere „Personalunion" berust.

— De Rijksdag-Courant deelt eene schanddaad mede, zóó gruwelijk, als men in deze eeuw van beschaving niet zoude verwachten. Na een der gevechten met de Denen in Sleeswijk, werden 16 soldaten *vermist. Zes* daarvan heeft men nu onlangs, bij den oogst, terug gevonden, liggende hunne lijken half verrot tusschen het koren, aan handen en voeten gebonden met digtgebonden mond, en zonder eenig teeken van verwonding. Men houdt het er voor, dat deze ongehoorde gruweldaad door Deensch-sprekende boeren uit die streek is bedreven, en geenszins door soldaten.

— Den 2den dezer is te Poppelsdorf overleden de heer *Goldfuss*, prof. in de Dierkunde aan de Akademie te Bonn; een man beroemd in de wetenschap en die ook roemrijk bekend is door zijne uitmuntende beschrijvingen en afbeeldingen van vele Groninger versteeningen.

Laatste berigten nopens de verbreiding der Cholera.

RUSLAND. Men schrijft uit Petersburg, van den 24sten September, dat toen nog slechts 138 Cholerakranken aldaar in behandeling bleven, — en dat te Moskou die ziekte zóó sterk was afgenomen, dat den 17den September het *laatste* Cholera-hospitaal gesloten was.

BERLIJN. Van den 3—4den October zijn hier bijgekomen 37 gevallen van Cholera.

Van den 4—5den October, 12 nieuwe gevallen.

Tot den 5den waren er alzoo in het geheel aangegeven 1831 gevallen, waarvan overleden 1114, hersteld 367 en nog in behandeling 350.

BREMEN. Bijzondere berigten uit Bremen, van goederhand bij ons ontvangen, doen ons zien, dat tot dus verre, in strijd met de berigten in sommige bladen opgenomen, aldaar de Cholera nog niet was voorgekomen, — wèl gevallen die er naauw aan verwant zijn, zoo als dit trouwen in iedere stad reeds is voorgekomen, en even zoo natuurlijk is, als het geene vrees behoeft te baren.

LONDEN. Sedert de Cholera naar Engeland in aantogt is, en zelfs in de haven van Hull zich heeft geopenbaard, zijn de autoriteiten ijverig in de weer, om door alle, de gezondheid bevorderende maatregelen, de kracht van die plaag te verlammen. Een van de voornaamste middelen ter beteugeling dezer ziekte is het reinigen van stilstaande wateren en riolen, waarover hier eene gezette inspectie wordt ondernomen.

— Men verneemt, dat de Cholera zich thans ook te Sunderland en Edimburg heeft geopenbaard.

Ingezonden Stukken.

Antwoord aan den vriend van regt en billijkheid.

Men zal misschien zeggen, dat de kool de saus niet waard is. Maar daar het in dit bijzondere geval, hoewel op zich zelf van weinig gewigt, de betrekking geldt, waarin de burgerlijke en militaire magten tot elkander geplaatst zijn, meent de steller van het in de Courant van den 3den Oct. l.l. geplaatste artikeltje met weinige woorden op hetgeen door een' vriend van regt en billijkheid in de Courant van den 6den Oct. l.l. daartegen gezegd is, te moeten antwoorden. Het was hier de vraag: of, wanneer de burgerlijke autoriteit de hulp der militaire magt inriep, deze daaraan moest voldoen. Dit hing, onder anderen, af van het in kracht zijn van het Kon. Besluit van den 31sten Jan. 1824. Het blijkt nu, dat dit Besluit niet is afgeschaft. Men moge het nu niet goedvinden, dat dit zoo is, het onregelmatig noemen, dat de militaire magt haren werkkring te buiten gaat en in gewone tijden en onder gewone omstandigheden der policie te hulp moet kome; maar nu het eens zoo bepaald is, moet men zich er wel aan onderwerpen, en zullen de militairen aan dat verzoek moeten voldoen. Ja wel, zegt men, dat is zoo, wanneer het geldt de bewaring der rust en orde, het stuiten en voorkomen van misdaden, maar niet om de wacht te houden bij eene kermistent. Eilieve! Aan wie staat de beoordeeling, of militaire hulp noodig is, aan de magt, die met de handhaving der orde belast is, of aan haar, die er niets mede te maken heeft, dan alleen op verzoek om hulp te verleenen? Maar voor een oogenblik toegegeven, dat de militaire magt dit mogt en kon beoordeelen, viel dan nog het geval, waarover wij spreken, niet duidelijk onder gemeld K. B.? Immers niet alleen dán loopt de maatschappij gevaar, niet alleen dán wordt de orde verstoord, wanneer zulks met opzet geschiedt; het kan ook zonder opzet, onwillekeurig plaats vinden. Tegen beide stoornissen te waken, is het werk der policie. Zoo wordt in het K. B. de handhaving der rust en orde afgescheiden van het stuiten en voorkomen van misdaden. Daarbij bestond er misschien in dit geval zoo wel gegronde vrees voor ongelukken, als voor misdrijven. Door het dringen konde de een of ander gekwetst worden; de zamengepakte menigte gaf een schoon veld voor den zakkeroller tot het uitoefenen van zijn handwerk. De vriend van regt en billijkheid zegt, dat men al die wanorde met een paar policie-agenten had kunnen voorkomen; maar zoo dit het geval ware, waarom dan zijne toevlugt tot de schutterij genomen? Steller dezes kan daarom niet toegeven, dat de militaire hulp daar niet noodig was, en zelfs al stond de beoordeeling aan de militaire magt, volgens het Kon. Besluit niet behoefde verleend te worden; hij wil echter wel gelooven, dat dit om gewigtige, niet uit private belangen voortvloeijende, maar daarom nog geene *wettige* redenen zal geschied zijn. Het was echter in dat geval, nu men toch eens de pen opvatte, misschien beter geweest, die redenen openbaar te maken; het publiek is in den tegenwoordigen tijd zoo achterdochtig.

De vriend van regt en billijkheid heeft voorts de verdediging van de wacht der schutterij op zich genomen. ZEd. zegt, dat het geene wacht, maar een *corvée* is. Wat hieronder verstaan wordt, is moeijelijk op te maken. *Corvée* is een woord uit het leenregt afkomstig en beteekent *heerendiensten.* In het dagelijksche leven heeft het eene andere beteekenis. Het is b. v. een *corvée* uit beleefdheid, met eene dame, die noch een lief gezigtje heeft, noch aardig praat, noch in de maat kan blijven, te moeten dansen. Het is b. v. geen *corvée*, Mll. LINA, dat engelachtige meisje, te zien dansen en te paard door den circus te zien zweven. In dien zin zal het door ZEd. wel niet gemeend zijn. ZEd. schijnt er meê te willen zeggen, dat de wacht eene dienst is, die men gedwongen, een *corvée* eene dienst is, die men vrijwillig doet. Steller dezes meent, dat dit niets ter zake afdoet, daar art. 45 van de wet op de schutterijen geschreven schijnt, om de eer van het *corps* op te houden. Er zal wel niets tegen zijn, dat JAN, PIET en KLAAS door den heer WOLLSCHLÄGER in dienst worden genomen, maar het strijdt met art. 45, dat zij in hunne hoedanigheid als *schutters* daar de wacht houden. Met die wijze van redeneren zou men ook van art. 52 der gemelde wet kunnen afgaan, en de schutterij, wanneer zij met het militair garnizoen vereenigd is, den linkervleugel laten bezetten, mits dit slechts vrijwillig geschiede. Het zal voorts wel niets ter zake afdoen, dat voor die wacht of *dat corvée* betaling erlangd wordt. Men zou daarbij kunnen vragen: met welk regt men den heer WOLLSCHLÄGER de policie laat betalen. Geschiedt het bewaren van rust en orde in en bij zijne tent alleen in zijn belang, of is het ook en wel voornamelijk in het belang van het algemeen? Het is natuurlijk, dat de policie op dergelijke plaatsen, waar eene groote menigte menschen te zamenkomt, voor de orde moet waken; dat dit, wat de theaters betreft, haar nog wel uitdrukkelijk is opgedragen, is in de courant van den 3den Oct. ll. aangetoond. Het kon dus niet van de Directie van het spel gevorderd worden, *zelve* de diensten te betalen, die ten behoeve van het algemeen *gepraesteerd* worden. En hiermede *punctum.*

GRONINGEN, 8 October 1848.

Het lager onderwijs is in deze dagen eene zaak, die niet alleen door de hooge Regering met zorg wordt behandeld, maar die ook door den geringsten burger wordt bepraat. Men wil het onderwijs verbeteren; — het zal in omvang en kracht, in geest en deugd toenemen; — het zal de natie verbeteren en verlichten.

In hoe verre dit mogelijk zij, laten wij daar; evenwel neemt ons hart mede deel aan de heilzaamste wenschen voor het welzijn van het Vaderland en Koning. *Kan en zal en wordt* het welzijn der natie door het volksonderwijs geschraagd en werken hieraan velen mede; wij zouden toch gaarne zien, dat men den *onderwijzer*, die toch de man is, niet vergat. En toch, zouden wij bijkans vragen, stelt men hem niet dagelijks voor het publiek ten toon?

Het algemeen noemt het vergelijkend examen gewoonlijk eene *harddraverij*, en heeft zulk eene „*harddraverij*" plaats gehad, dan wordt de uitslag in de courant geplaatst. De achtenswaardige onderwijzer verliest, wanneer hij solliciteert, zijne achting, als zijne gemeente ziet, in de courant leest, dat hij moest onderdoen op het examen voor eenen jeugdigen ondermeester van eene groote twintig jaren. Hij, grijs geworden in de groote kunst van onderwijzen en in het volle bezit van genoegzame bruikbare kennis, moest *meesttijds* onderdoen voor eenen jongen wetenschappelijken schoolgeleerde, die nog niet heeft bewezen of hem de zaak op den duur is toevertrouwd. Wij wenschen van ganscher harte, dat voortaan geen berigt van een gehouden vergel. examen meer in een publiek blad geplaatst, — maar dat zulks aan de bladen, die voor het onderwijs bestemd zijn, overgelaten wierde, want, wat heeft het publiek er mede noodig? de geregtigden, de regtstreeks belanghebbenden *mogen* en *moeten* het weten en dit is genoeg. Het behoeft geenszins op de straat, in de herberg of in het koffijhuis een onderwerp des gespreks uit te maken; — men behoeft niet algemeen te weten: die heeft *zooveel*, — *die zooveel* en *die zooveel* goede merken op het vergelijkend examen verkregen. Hij heeft zoo „*gelukkig*", hij zoo „*gelukkig*" gewerkt, enz. Het onderwijs en vooral de onderwijzers geraken er door in minachting.

De een wordt verheven ten koste van den anderen. En men bewijze ons het tegendeel, wanneer wij beweren, dat het vergelijkend examen ontoereikend is, om den regten man aan te wijzen. Deze is alleen in de school en in den dagelijkschen wandel te vinden.

LEEUWARDEN, 5 October.

In eene vergadering van den breeden kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente alhier, dezen namiddag te 1 uur gehouden, heeft de weleerw. zeer gel. heer L. PROBS, theol. doct. en predikant te dezer stede, bekend gemaakt, dat hij voor de op hem uitgebragte beroeping naar 's Gravenhage heeft bedankt.

Ds. JOSEPHUS FRANCISCUS BLAAUW, predikant te Renswoude, heeft het beroep tot predikant bij de Nederduitsche Hervormde gemeente alhier aangenomen.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 28 Sept., kapit. *de Haan* Jantina Gesina, van Kiel n. Dordrecht; den 29sten *Scholtens* Geertruida Johanna, van Anclam n. Amsterdam; *de Jonge* Catharina Cornelia, van Koningsbergen n. Amsterdam; *Olthoff* Abeldina, van Lubeck n. Hull; *Vlas* Hendrika, van Hamburg n. Dantzig; den 30sten *de Jonge* Alida Kuipers, van Amsterdam n. Stettin; den 2 Oct. *Spanjer* Catharina Sophia, van Kiel n. Meldorff. — Te Tonningen den 28 Sept., *Drent* Eendragt, van Memel n. Bremen; den 30sten *Broeckema* Maria, van Hamburg n. Dantzig.

Binnengekomen te Amsterdam den 4 Oct., kapit. *Masker* Johanna Maria, van Petersburg; *Steffens* Alida Maria en *de Vreede* Prudentia, beide van Koningsbergen; *Zoutman* Geertruida Maria, van Straalsund; den 5den *Lever* Catharina Elisabeth, van Petersburg; den 6den *Schut* Jacobina Barbara en *de Jonge* Maria, beide van Triest; *de Jonge* Margaretha, van Cardiff; den 7den *Ketelaar* de Hoop, van Koningsbergen. — Te Texel den 4 Oct., *Zijl* Alpha, van Cardiff. — In het Vlie den 4 Oct., *Hangelbroek* Eendragt, van Londen; *Peper* Fennechina, van Petersburg; *Pronk* Hopende Zeeman, van Straalsund; *Kuiper* vr. Engelina, van Christiansand; *Kraan* vr. Helena, van Laurvich. — Te Helvoet den 5 Oct., *Bakker* Neptunus, van Liverpool. — Te Brielle den 5 Oct., *Drent* Tjapke Schuringa, van Hull. — Te Vlissingen den 4 Oct., *Potjer* Elsje, *Pijbus* Annechiena Jantina en den 5den *Kolk* jonge Boll, alle drie van Petersburg. — Bij Margate den 2 Oct., *Schaap* Alida Elsina, van Shoreham n. Amsterdam. — Te Genua den 28 Sept., *Potjer* Catharina Jantina, *Bakker* Jacoba en *Mulder* Sara Maria, alle drie van Amsterdam. — Te Liverpool den 1 Oct., *Leeuwes* Arendina, den 3den *de Jonge* Gesina Jantina, *Tuntelder* Geertruida en *Sap* Vriendschap, alle vier van Rotterdam; *Mulder* Ettina, van Delfzijl. — Te Leith den 2 Oct., *Waterborg* Henderkina, van Amsterdam. — Te North Shields den 1 Oct., *Oldenburger* Gerritje Koumans, van Harlingen; den 2den *Braams* Catharina en den 3den *Bakker* jonge Tjammink, beide van Amsterdam. — Te Hartlepool den 3 Oct., *de Groot* Lucas Wildervank, van Amsterdam. — Te Swinemunde, den 1 Oct., *Carst* Anna Petronella, van Petersburg. — Te Travemunde den 3 Oct., *Carst* Janke Hooites, van Petersburg. — Te Tromsoe den 30 Aug., *van der Wall* Geerdina, van Amsterdam. — Te Hamburg den 3 Oct., *de Jong* Sara, van Aveiro; den 4den *Hansen* Sophia en *Orsel* Engberdina Schuringa, beide van Antwerpen. — Te Bremerhaven den 1 Oct., *Koop* Regina, van Antwerpen; den 2den *de Jonge* Annagina, van Londen; *Kruse* vr. Antje, van Amsterdam. — Te Straalsund den 25 Sept., *Puister* Fennegina, van Petersburg. — Te Bergen den 14 Sept., *Stuit* Merwestroom, van Dordrecht; den 15den *Breeland* Hendrika Arentina, van Amsterdam; den 20sten *Huising* Elsina Johanna, van Charleston. — Te Kroonstad den 24 Sept., *Smit* Margaretha Bosscher, van Bremen.

Binnengekomen te Marseille den 2 Oct., kapit. *Douwes* Isabelle, van Antwerpen. — Te Deal den 5 Oct., *Schaap* Alida Elsina, van Rotterdam n. Shoreham. — Te Hamburg den 5 Oct., *Hilbrands* vr. Wendelina, *Kramer* Fennegina en *Kuipers* vr. Maria, alle drie van Rotterdam.

Zeilklaar te Bristol den 30 Sept., kapit. *Sap* Joanna Jacoba, naar Rotterdam. — Van Liverpool den 2 Oct., *de Jonge* Hendrik en den 3den *Goosens* juffer Ellegonda, beide naar Rotterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 4 Oct., kapit. *de Jonge* vr. Martha, naar Hamburg; den 5den *Ruibing* Elsina Catharina, naar Ancona; *Pruim* Hendrika, naar Glückstadt; *de Boer* vr. Julie Johanna, naar Bremen; *de Groot* Jacoba, naar Suriname; *Engelsman* Richard, naar Newcastle; *Mugge* Martha, naar Hamburg; *Flik* de Kleinkinderen, op avontuur; den 7den *de Groot Bakker* Katharina, en *de Haan* Aleida Aleida, beide naar Petersburg. — Van Texel den 5 Oct., *Zwaal* Barend, naar Petersburg. — Uit het Vlie den 4 Oct., *Landeweer* Vriendschap, naar Riga; *Sap* Broederliefde, naar Stettin; *Hagedoorn* Jantina, naar Rostock; den 5den *Visser* Gesina, naar Schotland; *Wolthuis* vr. Klasina, naar Rostock; *de Jonge* Jantina Engelina, op avontuur. — Van Helvoet den 4 Oct., *van Wijk* jonkvr. Maria, naar Londen; den 6den *Brakke* Hillechiena, naar Rouaan; *de Vries* Beerta Schuringa, naar Jersey. — Van Falmouth den 3 Oct., *Pinksterboer* Curaçao, naar Hamburg. — Van Liverpool den 3 Oct., *Stuit* jonge Liefert, naar Rotterdam. — Van Dantsig den 25 Sept., *Wolthekker* Sophia Clasina, naar Amsterdam; den 28sten *Ebeling* Maria, naar Emden. — Van Wismar den 28 Sept., *de Boer* Engelina Helena, naar de Maas. — Van Randers den 23 Sept., *Hazewinkel* ......, naar Amsterdam. — Van Hamburg den 3 Oct., *Prins* Hillechiena, naar Anclam. — Van Bremerhaven den 1 Oct., *Hazewinkel* Roelf Giezen jr., naar Stettin; den 3den *Schaaf* Tjakelina en *Bakker* Zwaantina, beide naar Amsterdam; *Geltes* de 2 Gezusters, naar Groningen; den 4den *Oostra* Annegina Jantina, naar de Oostzee. — Van Exmouth den 30 Sept., *Douwes* Johannes, op avontuur. — Van Bristol den 29 Sept., *Koops* Lammegina en *Westers* Margaretha, beide naar Cardiff. — Van Hartlepool den 1 Oct., *Bakker* Tjatsina, naar Amsterdam. — Van Hull den 30 Sept., *Drent* Tjapke Schuringa, naar Rotterdam. — Van Kroonstad den 24 Sept., *de Weerd* Maria Agnes en *Hubert* juffer Annette, beide naar Amsterdam; *Post* Waakzaamheid, naar Wijburg; den 26sten *Teensma* jonge Ype, naar Koppenhage; *Wilkens* Harmonie en *Gust* Hendrika, beide naar Riga.

Vertrokken van Dantzig den 28 Sept., kapit. *Nagel* Gebina Maria, naar Amsterdam; den 29sten *Jongebloed* Minerva, naar Emden.

Het schip *Anna Catharina*, kapit. Drenth, van Straalsund op Amsterdam bestemd, is met verlies van de vleet te Medemblik binnengeloopen, zijnde in de Zuiderzee door een Noordsch schip aangezeild; heeft de lading in een ligter gelost.

Het schip *Cornelia*, kapit. Kwint, van Dantzig naar Amsterdam, is den 29 September bij het Schönberger strand, Noord-Oost-kust van Holstein, verongelukt, doch het volk gered en een gedeelte der lading droog geborgen.

Het schip *Richard Brandt*, kapit. Drichell, van Petersburg op Archangel bestemd, is den 11 Sept. in de Witte Zee, bij Polonga, verongelukt, doch het volk gered.

HARLINGEN, 7 October. Binnengekomen den 1sten kapit. *Frankena* Verwachting, van Newcastle; den 2den *Verstok* vr. Jacoba, van Fredrikstad; *Munneke* Baudina, van Yarmouth; den 4den *Hangelbroek* Eendragt, van Londen; den 6den *Brouwer* Lumina, van Laurwich. — Vertrokken den 1sten *Nielsen* Johanna, den 2den *Adema* de 3 Gebroeders en den 3den *Helmers* Stad en Lande, alle drie naar Noorwegen; den 4den *Visser* Gesina, naar Engeland; den 6den *Zwaal* Wilhelmina, naar Noorwegen.

ZOUTKAMP, 8 October. Binnengekomen den 4den kapit. *Tould* Nepheros en *Sexton* Mayflower, beide van Goole; den 5den *Rasker* vr. Berendina, van Newcastle; den 7den *de Vries* Hoop op Welvaart, van Noorwegen. — Bij de Engelmansplaat *Dekker* Bouwina, van Riga; ligt in quarantaine; den 5den *de Jonge* Jantina, terug uit zee. — Zeilklaar den 7den *Bieze* Elsina, naar Londen; den 8sten *Brongers* vr. Sophia, naar Southampton; *Spijkman* Juliane Louize, naar Amsterdam.

DELFZIJL, 9 October. Binnengekomen den 5den kapit. *Forma* vr. Antje, van Leer; *Berentsen* Itje Johanna, van Carolinerzijl; *Brederode* vr. Renske, van Ditsum; den 6den *Smaal* Hillechiena, van Brevig; *de Lange* Jacoba, van Ditzum; den 7den *Geltes* de 2 Gezusters, van Bremen; *Losscher* Lijda, van Norden; *Christoffer* vr. Jantje, van Carolinerzijl; *Kat* Stad Emden, van Akkumerzijl; *de Roth* Wesselina, van Harlingerzijl; *Schaaf* Tjakelina, van Bremen; *Dijkstra* Fenna, van Noorwegen. — Vertrokken den 6den *Huisman* Itjea, naar Bremen; *Nieland* Hoop en Liefde, op avontuur; *Bol* Maria Helena, naar Meppen; *Haidhof* Hinderika, naar Emden; den 7den *Witkop* vr. Martha, *Stenger* de Vriendschap en *Pot* de Weldaad, alle drie naar Noorwegen; den 8sten *Heins* Bouwina, naar den Pr. Polder; *Held* Helena, naar Meppen; *Nielsen* Ursus Minor, naar Noorwegen.

TERMUNTERZIJL, 9 October. Binnengekomen den 30 Sept. kapit. *Reusien* de Handel en *Legger* Geerdina; beide van Noorwegen; den 1 Oct. *Leeuw* mejuffer Heiltje, van Oldersum; den 2den *Boswijk* vr. Hinderika, van Noorwegen; den 3den *Held* vr. Catharina, van Norderneij; *Dik* de 4 Gezusters en den 6den *Buining* Jantina Kranenborg, beide van Noorwegen. — Vertrokken den 30 Sept. *Douwes* Venus, naar Norden; den 3 Oct. *Gnodde* de jonge Jan, naar Emden; den 4den *Burmann* vr. Gezina, naar Leer; den 5den *Reusien* de Handel, naar Noorwegen; den 6den *Held* vr. Catharina, naar Norderneij.

Lijst der Nederlandsche Schepen, welke de Sond gepasseerd zijn.

25 Sept. A. G. Lehwer, Cathar. Elisab. (Zuidbr), v. Petersb. n. Amst.
27 —— E. J. Dik, Jantina Petronella (Pekela), v. Riga n. Amsterd.
28 —— R. J. Stump, Leentje (Groningen), v. Koningsb n. de Maas.
H. H. Nieboer Jr., Elisabeth (Pekela), v. Danz. n. Bordeaux.
B. v. d. Veen, (Johanna Geziena (Pekela), v. Liebau n. Schied.
R. J. Schuuring, Antina (Pekela), van Riga naar Amsterdam.
J. H. Dekker, de vrouw Bouwina (Groning.) v. Riga n. Gron.
T. J. Wever, de jonge Hendrik (Veendam), v. Danzig n. Caen.
B. H. Smit, Gesiena (Groningen), van Riga naar de Maas.
J. H. Nagel, Afina Alberdina (Pekela), van Riga naar Gent.
29 —— D. Kleininga, Maria Laurentia (Groning.), v. Riga n. de Maas.
H. Wolthekker, Sophia Klasina (Gron.), v. Danzig n. Amst.
E. J. Scherpbier, de vijf Broeders (Pekela), v. Kon. n. Amst.
J. R. Zoutman, Hendrika (Veendam), v. Ahrensb n. de Maas.
30 —— H. H. de Weerd, Maria Anna (Amst.), v. Petersb. n. Amst.
P. Meintz, Diewerdina (Sappem.), van Koningsb. naar dito.
A. G. Huberth, juff. Annette (Hoogezand), v. Petersb n dito.
A. J. Onnes, Joh. Geertruida (Grouw), v. Harling. n. Memel.
T. P. Teensma, de j. Brechtus (Kromm), v. Amst. n Petersb.
1 Octob. K. K. Wijkmeijer, Gesina (Dordrecht), v. Aalburg n. Oostz.
R. H. Nagel, Gesiena Maria (Veendam), v. Danzig n. Amst.
2 —— R. B. Berg, de twee Gebroeders (Sappem.), v. Petersb. n. dito.
F. H. Plukker, Hendrika (Winschoten), v. Riga n. de Maas.
3 —— S. L. Ekens, Elisab. Johannes (Amst.), v. Peterb. n. Amst.
J. J. Balk, Leonora Johanna (Harlingen), van Riga naar dito.
H. B. Kappen, jonge Willem (Groningen), v. Riga n. Schied.

De Wind den 25sten Septemb. O.Z.O.; den 27sten Z.O.; den 28sten O.Z.O.; den 29sten O.Z.O.; den 30sten Z.; den 1sten Octob. O.N.O.; den 2den Z.W.; den 3den Z.O.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 9 October 1848, GEENE VERANDERING.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 6 *October.*

TARWE.			N. GERST.			
Oude	℔ f		Winter	52 ℔ f	3,15	Zw. Voer 38 » f 2,50
J. Oml.	70 » »	7,75	»	54 » »	3,50	» 41 » » 2,65
»	72 » »	8,25	»	56 » »	3,85	» 44 » » 2,85
N. Old.	68 » »	6,25	»	» »		BOONEN.
»	70 » »	6,75	»	» »		Paardb. f 4,50 f 5,25,35
»	72 » »	7,25	Knobbe	58 » »	3,70	
ROGGE.			»	60 » »	4,00	ZADEN, ENZ.
O. Inl.	66 ℔ f	4,50	N. HAVER.			Gr.Gort f 6,50,75 f 7
»	68 » »	4,90	Dikke	40 ℔ f	2,45	Par.100N. f 10 f 12,50
»	70 » »	5,30	»	42 » »	2,65	Koolz. f 8,25 a f 9,50,75
N. dito	66 » »	4,40	»	44 » »	2,90	G.Mosterdz. f 8,50 f 11
N. BOEKWEIT.			»	46 » »	3,15	Boterz. f 6,75 f 7,25
Gr. Zand	62 ℔ f	3,90	»	48 » »	3,35	Raapolie p. v. f 34
»	64 » »	4,30	Bl. Voer	38 » »	2,30	Boter ¼ Ton 1ste soort
Zw. Zand	64 » »	4,00	»	40 » »	2,40	f 24,50.
Veen	64 » »	3,80	»	42 » »	2,55	2e Dito f 23 a f 23,50

Tarwe, Rogge en Boekweit alleen bij gerijven slepende afgegaan. — Gerst als voren. — Haver niet driftiger. — Boonen met geringe vraag. — Gort met weinig handel. — Koolzaad te vergeefs tot vorige prijzen aangeboden.

AMSTERDAM, 6 *October.* Tarwe en Rogge tot vorige prijzen met weinig handel; van Tarwe verkocht: 130 ℔ p. b. Pools. f 336; 129 ℔ witb. dito f 345; 130 ℔ j. Gelders. f 275. En van Rogge: 127 ℔ Pommer f 172. — Inlandsche Gerst lager afgegeven, buitenl. in een doen: 96 ℔ Vries. Wr. f 115; 106 ℔ Knobbe f 137; 107, 108 ℔ fijne Deens. f 133, f 135. — Haver zonder handel.

Koolzaad prijsh.; verk.: Kromhorn 54, 55 p. vl.; op 9 vat in Oct. 58½ p. vl.; Nov. 59 p. vl.; April 60½ p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering iets aangenamer. — Lijnolie iets vaster. — Raapolie op 6/w. f 35,25; vlieg. f 34 a f 34,25; Nov. f 34,25 a 50; Dec. f 34,50 a 75; Mei f 35. — Lijnolie op 6/w. f 28,50; vlieg. f 27,50 a 75. — Hennepolie op 6/w. f 35,50; vlieg. f 34,50.

LONDEN, 4 *October.* Aan de graanmarkt waren heden slechts weinig koopers en voor hetgeen consumenten namen werden de vorige prijzen betaald.

Van den 6den. De graanmarkt heeft zich vrij wel gesouteneerd, ofschoon de omzet weinig had te beteekenen; alleen geringe kwal. Tarwe was iets lager. Puike Gerst onveranderd, mindere soorten 1 sh. goedkooper. Haver tot de vorige prijzen meer begeerd. Boonen en Erwten als voren.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 7 *October.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 44$\frac{15}{16}$; Dito Cert. 3 pCt. 52$\frac{15}{16}$, 53; Dito Dito op rescontre 4 pCt. 69$\frac{7}{16}$, 69½; Aand. Holl. Spoorwegmaats. 56¼, 56½. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 36¾. — SPANJE, L. bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. 7¼; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 7; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 3 pCt. 24½; Dito Binnenl. a 6 m. 3 pCt. 17¾, 17⅞, 17$\frac{9}{16}$; Fransche Uitgestelden 2¾. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 23¾, 23⅞, 23½; Dito Dito 4 pCt. 25, 25¼, 25$\frac{1}{16}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1828 en 1829 5 pCt. 98⅞, 98¾; Cert. bij *Hope* 4 pCt. 78⅞. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 68½; Dito 2½ pCt. 35⅞, 35$\frac{15}{16}$; N. Mexik. 5 pCt. 17$\frac{13}{16}$, 18, 17$\frac{15}{16}$; Peru 6 pCt. 16⅞; Oblig. Holl. Spoorw. 4½ pCt. 81⅞.

Hollandsche fondsen waren over het algemeen, met weinig affaire, beter in prijs; Spaansche als gisteren; Portug. goed prijshoudende; van Zuid-Amerik. waren alleen Mexik. tot hoogeren koers te plaatsen, ofschoon de prijs later iets is teruggegaan.

Grenada 11¾; Mexico 17¾; Onbep. Ard. 6¾.

Koers van het geld: Prolongatie 2½; Beleening 2¾; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. 44$\frac{15}{16}$; Ard. a £ 510 7$\frac{1}{16}$; Binnenl. 3 pCt. 17$\frac{9}{16}$; Portug. 4 pCt. 25¼; Met. 2½ pCt. 35$\frac{13}{16}$.

AMSTERDAM, 8 Oct. EFFEKTENSOCIETEIT, te 4½ uur.

Integr. 44⅞. 4 pCt. 69⅞. Sp. Binnenl. 3 pCt. 17¾, $\frac{13}{16}$. Port. 4 pCt. 25, ⅛, $\frac{3}{16}$, ¼, ⅛, 25, 24⅞. Dito 3 pCts. 23¼.

Integr. waren bij eenige affaire een weinig flaauwer. Naar Spaansche Binnenl. 3 pCts. was eenige meerdere vraag. In Port. was de omzet vrij geanimeerd en bleven ten slotte ruim ⅛ pCt. lager, dan gisteren.

ADVERTENTIEN.

** De **LESSEN** over de *LANDHUISHOUDKUNDE*, welke **kosteloos** door een ieder bijgewoond mogen worden, zullen weder aanvangen op DONDERDAG, den 19den October 1848, des morgens te elf uren.

De overige LESSEN voor de LEERLINGEN der *LANDHUISHOUDKUNDIGE SCHOOL* op DINGSDAG, den 17den October 1848, des morgens te 9 uren en vervolgens.

Men melde zich voor het een en ander **vooraf** aan bij den ondergeteekende.

GRONINGEN, 5 October 1848.

H. C. VAN HALL.

BUITENGEWONE VERGADERING

der LEDEN van de ONDERLINGE BRANDWAARBORGMAATSCHAPPIJ, gevestigd te *Woudsend*, in *Friesland*, op DONDERDAG, den 26sten October e.k., in de Concertzaal van den Heer VAN DER WIELEN, te *Leeuwarden, ten einde te delibereren en te besluiten op de bij de Directie ingekomene adressen, houdende verzoek, om de verzekering van* WIND-FABRIJKMOLENS *voor het vervolg op te heffen.*

Van wege de Directie:
A. H. TROMP,
Directeur-Boekhouder.

Het **BESTUUR** van de AFDEELING *GRONINGEN* van het **NEDERLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP** maakt aan al de Leden van het Genootschap bekend, dat er op Donderdag, den 19den October aanstaande, zal plaats hebben: 1) te 12 uur eene ALGEMEENE VERGADERING in het PROVINCIEHUIS alhier, waartoe alle Leden des Bijbelgenootschaps toegang hebben, en waarin berigt zal worden gegeven van den STAAT der AFDEELING en des GENOOTSCHAPS, van de UITGIFTE van BIJBELS, van den STAAT der KAS, van het VOORGEVALLENE op de ALGEMEENE VERGADERING, in Julij te *Amsterdam* gehouden, VERKIEZING van LEDEN in het BESTUUR der AFDEELING, enz.; 2) te 5 uur, in de GROOTE KERK, eene GODSDIENSTIGE BIJEENKOMST, waarbij Ds. W. GERHARDS Voorganger zal zijn en die door Koorzangen zal worden opgeluisterd. De Leden van het Genootschap worden vriendelijk uitgenoodigd, beide Vergaderingen met hunne tegenwoordigheid te vereeren. De laatste bijeenkomst is echter ook ingerigt voor hen, die geene Leden des Genootschaps zijn, voor de geheele Gemeente, en zal tevens dienen, om Giften voor hetzelve door Broederen Diakenen in te zamelen.

Voorts verzoekt het Bestuur der Afdeeling de Bestuurders der Vereenigingen buiten de Stad gevestigd, dat zij hunne verslagen uiterlijk vóór den 17den October bij den ondergeteekende inzenden, ten einde er nog het noodige gebruik van kunne gemaakt worden bij die Vergaderingen; wordende die Bestuurders tevens uitgenoodigd, alsdan te melden, hoevelen hunner de Godsdienstige Bijeenkomst in de Groote Kerk zullen bijwonen, opdat er schikking kunne gemaakt worden, om hun daarbij zitplaatsen te bezorgen. Eindelijk wordt aan deze Bestuurders berigt, dat er na den afloop der Godsdienstoefening nog eene BIJEENKOMST van BESTUURDERS aller BIJBELVEREENIGINGEN in het PROVINCIEHUIS zal plaats hebben.

GRONINGEN, 9 October 1848. *Het Bestuur der Afdeeling Groningen van het Nederlandsche Bijbelgenootschap.*
Namens hetzelve:
L. G. PAREAU, *Secretaris.*

TOONEELSOCIETEIT.

Op **ZATURDAG**, den **14**den dezer, tot opening van het 18de *Dramatiek jaar:* **ANGELO, TIRAN VAN PADUA**, *Nieuw* Tooneelspel in **3** *dagen*, de laatste dag in 2 deelen. Daarna **TENIERS**, Vrolijk Blijspel met Zang.

Heeren, welke nog Leden van opgenoemde Societeit zouden willen worden, gelieven zich vóór de eerste Representatie aan te melden bij den Secretaris BEENING, wonende in den Achter-den-Muur, boven den Timmerman SOBERING.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

** Heden beviel van een' ZOON A. ROORDA, geliefde Echtgenoote van

R. SMIT,
Med. et Art. Obst. Doctor.

BURUM, 4 October 1848.

** Gisteren avond beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER GEERTRUDA WANDELE, geliefde Echtgenoot van

C. R. VAN DER MEER.

GRONINGEN, 6 October 1848.

** Getrouwd:

G. HEERES,
Weduwn. van H. J. VAN LIESSENT,
met
G. J. MULDER.

ZUIDBROEK, 6 October 1848.

** Na eene hevige ziekte van vijf dagen, overleed heden avond onze geliefde Moeder FROUKJE ELLENS, Wedw. J. H. OVING, in den ouderdom van bijna 76 jaren, diep betreurd door hare Kinderen, Behuwd-Kinderen en verdere Betrekkingen.

GRONINGEN, 1 October 1848.

H. E. OVING.
Mede namens Broeders en Zusters.

** Na een kort, maar smartelijk lijden van slechts drie dagen, overleed, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, mijne dierbare Echtgenoote Mejufvrouw EUWKJE DE BOER, in den ouderdom van 57 jaren, na eene gelukkige Echtvereeniging van 36 jaren.

Hare nagedachtenis zal in mijne voormalige en nog hooggeschatte Gemeenten van *Lellens* en *Westerbroek* niet zijn vergeten. Diep en innig is mijn rouw, maar in God mijne sterkte.

OOSTERLITTENS, 2 October 1848.

M. TH. LAURMAN.

** NIEHOVE, 4 October 1848. Heden morgen overleed, tot onze innige droefheid, onze liefderijke, zorgdragende Vader LUURT JOHANNES GAAIKEMA, in den ouderdom van 68 jaren en ruim 6 maanden. Vier Broeders, een Behuwd-Broeder en twee Zusters betreuren met mij dit smartelijk verlies; doch wij wenschen te berusten in den wil van Hem, die alles met liefde bestuurt.

J. L. GAAIKEMA,
Uit aller naam.

** Heden ontsliep, tot mijne bittere droefheid, na een kort, doch hevig ziekbed van tien dagen, mijne geliefde Echtgenoote JANNA HOFMAN, in den ouderdom van 42 jaren en 4 maanden, en na eene genoegelijke, doch korte Echtvereeniging van 4 jaren en 5 maanden, mij nalatende twee Kindertjes; diep betreurd door mij, maar ook door haren eenigen Broeder en Zuster en Aangehuwden Broeder en Zuster en verdere Naastbestaanden, welke haar liefhadden; een ieder, die haar kende, zal met ons daarin deelen.

GRONINGEN, 6 October 1848.

J. MULDER.

** Heden avond overleed, tot mijne en mijner Kinderen en Aangehuwde Kinderen diepe droefheid, mijn dierbare Echtgenoot HOMME EISES DIJKEMA, in leven *Koopman alhier*, in den ouderdom van ruim 60 jaren.

WARFFUM, 6 October 1848.

A. H. ZUIDEMA,
Wedw. H. E. DIJKEMA.

Eenige kennisgeving.

** Heden middag overleed ons geliefd oudste-Dochtertje EILTJE, in den ouderdom van ruim 7½ jaren.

T. WESTERDIJK,
D. P. VAN CALCAR.

ASSEN, 8 October 1848.

** Voor de vele en hartelijke bewijzen van deelneming bij het overlijden mijner Echtgenoote ontvangen, betuig ik mits deze mijn' VRIENDELIJKEN DANK.

W. HUURLING.

GRONINGEN, 9 October 1848.

BELANGRIJKE PRIJSVERMINDERING TOT HET EINDE DEZES JAARS
VAN
BECKERINGH en JAPPE,
KAARTEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN.

Na den dood van mijnen Vader ben ik eigenaar geworden van het kopijregt met de koperen platen en de overige exemplaren van:

I. **Mr. T. BECKERINGH**, *Kaart* of *Landtafereel* van de **Provincie Groningen** en **Ommelanden**, benevens de **Heerlijkheid Westerwolde**, *in* 4 *bladen*, op den rand voorzien met de *afbeeldingen van viertwintig Adellijke Burgen*, welke thans grootendeels gesloopt en allen vertimmerd zijn, à .... *f* 8 — 00.

II. **J. H. JAPPE**, *Kadastrale Kaart* van de **Provincie Groningen**, met een gedeelte van **Vriesland** en **Drenthe**, in 4 *bladen*, á................ *f* 14 — 00.

Dikwerf ben ik opmerkzaam gemaakt op de kostbaarheid dezer beide zoo fraai als naauwkeurig bewerkte *Landkaarten der Provincie Groningen*, en het is hierom, dat ik besloten heb, de eerstgenoemde Kaart tot het einde dezes jaars te stellen op *f* **4 — 00** en de tweede op *f* **6 — 00**, bij de aflevering tegen kwitantie te betalen. Nadat de bestelde Exemplaren zijn afgeleverd, zullen de weinige overgeblevene Kaarten wederom op den vroegeren prijs van *f* 8 — 00 en *f* 14 — 00 worden gebragt en de OORSPRONKELIJKE KOPEREN PLATEN ONBRUIKBAAR GEMAAKT, zoodat voortaan een herdruk onmogelijk zal zijn.

Beide deze Kaarten zijn in dit Gewest met roem bekend en *op hare plaats in alle Standen der Maatschappij*, *op openbare Plaatsen*, *Logementen*, *Societeiten* en *Koffijhuizen*, terwijl niemand, wie hij ook zij, door eenen te hoogen prijs wordt terug gehouden.

De algemeene bijval, reeds aanvankelijk aan deze Aanbieding te beurt gevallen, heeft reeds, binnen acht dagen na de aankondiging derzelve, eenen herdruk der beide Kaarten noodzakelijk gemaakt: er zullen echter niet meer dan HONDERD EXEMPLAREN voor dezen lagen prijs worden afgeleverd.

In alle Boekwinkels worden Inteekeningen op deze Kaarten aangenomen, even als bij den Uitgever

J. OOMKENS, J.ZOON.

** Bij den Boekverkooper **J. HAFTENKAMP**, in de Nieuwe Ebbingestraat, te *Groningen*, is uitgegeven:

NAAUWKEURIGE BEREKENING VAN DEN **GRONINGER VOET** MET DE **NEDERLANDSCHE EL**, van **1** tot **150** Voet en van ¼ tot **25** Duim, ten dienste van HOUTKOOPERS, TIMMERLIEDEN, ENZ., in groot kwarto, opgeplakt, **50** Cents.

IDEM, in klein Zakformaat, **30** Cents.

VERKOOPING

eener fraaije en belangrijke Collectie **BOEKEN**, vooral over REGTSGELEERDHEID, FRAAIJE LETTEREN, KUNSTEN en WETENSCHAPPEN, GODGELEERDHEID, GESCHIEDENIS, BOUWKUNDE, ENZ.; benevens eenige **PLATEN**, **RARITEITEN**, **enz.**; op MAANDAG, den **16**den OCTOBER 1848 en verv., door en ten Huize van **R. J. SCHIERBEEK**, in de **Guldenstraat**, te ***Groningen***, bij wien de CATALOGUS, à **10** Cents is te bekomen.

** Bij **G. T. N. SURINGAR**, te *Leeuwarden*, is verschenen:

HISTORISCHE ARABESKEN,

Verhalen naar C. VON WACHSMANN en C. DELANOUE, verzameld door C. M. MENSING. Eerste deel, gr. 8, met vignet *f* 2,80. Het *tweede deel*, van gelijken omvang, is ter perse en volgt spoedig.

** Bij **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, komt van de Pers en zal alom verkrijgbaar worden gesteld:

De derde, verbeterde en vermeerderde druk van het Werk, getiteld:

COMPENDIUM DOGMATICES ET APOLOGETICES CHRISTIANAE. In Scholarum suarum usum scripserunt *L. G. PAREAU* et *P. HOFSTEDE DE GROOT*, *Theologiae Professores in Academia Groningana*, à.................................. *f* 2 — 75.

Bij bovengenoemde is mede gedrukt en te bekomen:

ENCYCLOPAEDIA THEOLOGI CHRISTIANI. In Scholarum suarum usum breviter delineata a *P. HOFSTEDE DE GROOT* et *L. G. PAREAU*, in *Universitate Groningana Theologiae Professoribus*, à *f* 1 — 90.

** Degenen, die iets te VORDEREN hebben van, ook uit hoofde van *BORGTOGT*, of iets VERSCHULDIGD zijn aan de NALATENSCHAP van wijlen **TONNIS BRONGERS BOER**, gewoond hebbende en overleden te *Meeden*, worden bij deze OPGEROEPEN, daarvan aangave te doen, vóór den 28sten dezer, ten Huize van **J. LODEWIJKS**, *Deurwaarder te Winschoten*, of van

Mr. R. DE SITTER, *Notaris.*

** De **VOOGDEN** van het ***ROODE*** of ***BURGER WEESHUIS*** herinneren, dat, ingevolge Publicatie van BURGEMEESTEREN, in dato den 15den Julij 1816, alle MANNELIJKE LEDEN van het HERVORMD KERKGENOOTSCHAP, wier Vaders het **REGT** op dit GESTICHT hebben, en verkiezen, dat REGT voor hunne, uit eenen in te ganen Echt geboren wordende KINDEREN te behouden, verpligt zijn, om, vóór het voltrekken van het Huwelijk, eene **RECOGNITIE** van **VIJFTIEN GULDENS** aan den BOEKHOUDER van het GESTICHT te voldoen; alsmede dat die MANNELIJKE LEDEN van het HERVORMD KERKGENOOTSCHAP, wier Vaders geen Regt op dit Gesticht hebben, en voor de Kinderen, welke hun geboren zullen worden, dit REGT begeeren te winnen, verpligt zullen zijn, zich hierover per REKEST bij BURGEMEESTER en WETHOUDEREN te adresseren, ten einde hun hetzelve worde verleend, onder voldoening van **ZESTIG GULDENS** voor diegenen, welke in deze Stad of derzelver Tafel geboren zijn, **VIJFENZEVENTIG GULDENS** voor hen, die buiten deze Stad en derzelver Tafel, doch in deze Provincie, en **HONDERD GULDENS** voor de zoodanigen, die elders buiten deze Provincie geboren zijn, zich hier ter stede met de woning nederzetten, mits het verkregen regt door inwoning onderhoudende.

De overtuiging van het groote belang van dit **REGT** maakt het de ondergeteekenden ten pligt, ieder belanghebbende voor verzuim in dezen te waarschuwen.

Namens de Voogden van het Roode of Burger Weeshuis:
J. G. HOLTHUIS,
Boekhoudend Voogd.

ZWOLSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

VERANDERING der VAART van **OCTOBER** tot **HALF NOVEMBER 1848**,

Van **ZWOLLE:** ZONDAG, WOENSDAG en VRIJDAG, des morgens te 7 uren.

Van **AMSTERDAM:** DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG, des morgens te 8 uur.

** Op WOENSDAG, den 18den October 1848, des avonds te 7 uren, zal, ten Huize van de Erven EEKHOFF, te *Groningen*, in het openbaar worden verkocht:

Eene BEHUIZING, met vrije BOVENWONING, WERKPLAATS en OPEN GROND, staande te *Groningen*, bij den St. Walburgsboog, doende tot Grondpacht *f* 2,50, bewoond door de Wed. C. TIEMAN.

Te aanvaarden den 1sten November 1848, te betalen den 1sten Mei 1849. Te bezien den dag van en voor den Verkoop, des namiddags van 2 tot 4 uur. Over het verkochte kan *f* 500 blijven staan.

Mr. J. J. CREMERS.

VERKOOP VAN KOEIJEN.

Op Dingsdag, den 24 October 1848, des namiddags te 3 uren, zullen, ten Huize van den Kastelein H. MENSINGA, buiten de Boteringepoort, bij *Groningen*, op zes maanden Crediet, publiek worden verkocht: Ongeveer 25 beste **VAAL- en NIEUWMELKTE KOEIJEN.**

Mr. J. J. DE SITTER, *Notaris.*

Woensdag, den 11den October

e.k., des voormiddags te 10 uren te beginnen, zal, in het ANTONIE GASTHUIS, worden verkocht: **Huismobilia** en **Inboedel**, KANTOOR, KLOK, TAFELS, STOELEN, verder HUISHOUDELIJK GOED, LINNEN, BEDDEGOED, veel MANS- en VROUWEN LIJFSTOEBEHOOREN, voorts GOUDEN HOROLOGIE, 2 DITO KETTINGEN met CACHETTEN, ZILVEREN HOROLOGIËN, ENZ. Te bezien heden, des namiddags van 2—5 uur.

FIRMA **Steen & Comp.**

Donderdag, den 12den October

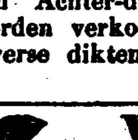
e.k., des voormiddags te 10 uren, zal publiek worden verkocht: Het van de NIEUWE BRUG te *Helpman* overgeblevene HOUT, aldaar liggende.

FIRMA **Steen & Comp.**

VERKOOP VAN EIKEN WAGENSCHOT.

MAANDAG, den 16den October 1848, des voormiddags te 10 uren, zal, eerst in het Pakhuis *Zeldenrust*, aan 't Ameland, en vervolgens in het Pakhuis *de Lijnbaan*, in den Achter-den-muur, bij het Provinciehuis, voetstoots worden verkocht: Eene partij EIKEN WAGENSCHOT, in diverse dikten en lengten.

FIRMA **Steen & Comp.**

VERKOOPING,

op den 13den OCTOBER e.k., van twee **OVERDEKTE-** en een' **KORVENWAGEN**, op de GROOTE MARKT alhier.

HOUTVEILING,

onder WERKELIJKE HOUTKOOPERS, op ZATURDAG, den 14den October 1848, des voormiddags te 11 uren, ten Huize van den Logementhouder G. TER STREG, te *Delfzijl*, van eene Lading DANTZIGER GREENEN BALKEN en MOLENROEDEN, DEELEN en PIJPSTAVEN, benevens eene Lading MUNSTERSCH EIKEN BALKHOUT.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Nots.*

** Ten overstaan van Mr. **R. DE SITTER**, Notaris te *Winschoten*, als daartoe benoemd door de REGTBANK aldaar, zal publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene **BOERENBEHUIZING**, no. 199, *DE BOTTERIJ* genoemd, met de daarbij behoorende **LANDERIJEN**, ter grootte van 10 B., 76 R., 30 E., waaronder ruim 4 Bunders BEKLEMD, tot huur doende *f* 24—50, alles gelegen onder *Klein Termunten*.

II. 1 B., 76 R., 40 E. **LAND**, te *Termunten*, tot huur doende *f* 10—75.

III. De **OPSTAL** van eene **BEHUIZING** en **SCHUUR**, te *Klein Termunten*, staande op Sectie E, nos. 670 en 671, ter grootte van 80 R., 70 E.

Alles toebehoorende aan de Erven JACOB S. TEN HAVE en van GEERTRUIDA JACOBS TEN HAVE.

Deze Verkoop zal plaats hebben ten Huize van H. GEERTSEMA, te *Woldendorp*, op VRIJDAG, den 20sten October 1848, des morgens te 11 uren.

** In de maand DECEMBER aanstaande, tijd en plaats nader te bepalen, zal publiek verkocht worden:

Eene **HALVE TREKSCHUIT**, no. 10, varende van *WINSCHOTEN* op *GRONINGEN*, *vice versa*, met het **AANDEEL** in het **VEER** en den **SNIKKEWAGEN**. Te aanvaarden op den 1sten Mei 1849, toebehoorende wijlen aan wijlen TONNIS B. BOER.

Informatiën te bekomen ten Kantore van

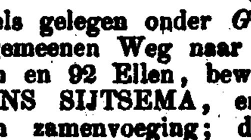
Mr. R. DE SITTER, *Notaris.*

Ten overstaan van den Deurwaarder **GLAS** zal er, op MAANDAG, den 23sten October 1848, te 2 uren, aan de BOERENPLAATS van den **HUIZE** *EKENSTEIN*, bij het *Oosterwijtwerder Verlaat*, onder *Tjamsweer*, **BOELDAG** worden gehouden van **30** extra beste zware PUIK VETTE KOEIJEN, **1** MELKKOE en **24** BESTE LAMMEREN.

Verkooping te Stroobos.

De Notarissen **DE VRIES**, te *Augustinusga*, en **ANDREÆ**, te *Kollum*, zullen, door het ministerie van eerstgenoemden, op ZATURDAG, den 28sten October en den 11den November 1848, telkens des namiddags te 1 uur, in de Herberg van F. VAN DER MEI, te *Stroobos*, bij provisionele en finale toewijzing, veilen en verkoopen:

Eene uitmuntende en zeer vruchtbare **ZATHE** en **LANDEN** met **HUIZING** en **SCHUUR**, gequoteerd no. 3, staande en grootendeels gelegen onder *Gerkesklooster*, nabij *Stroobos*, aan den algemeenen Weg naar *Visvliet*, groot 29 Bunders, 93 Roeden en 92 Ellen, bewoond en gebruikt door wijlen HARM JANS SIJTSEMA, en zulks in 22 Perceelen, met regt van zamenvoeging; dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden.

Conditiën te vernemen en Biljetten te bekomen ten Kantore van gemelde Notarissen.

** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, op WOENSDAG, den 8sten November 1848, des namiddags te drie uren, ten Huize van den Logementhouder H. SMIT, te *Nieuwe Schans*, in openlijke veiling te verkoopen:

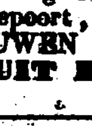
Het van oude bekende gerenomeerde ***LOGEMENT*** van wijlen den Heer L. BUZEMAN, voorzien van verschillende BENEDEN- en BOVENVERTREKKEN, met groote SCHUUR, TUIN en APPELHOF, staande en gelegen aan den Straatweg naar *Hannover* bij de *Nieuwe Schans*, thans bewoond door den Logementhouder H. SMIT.

Narigt te bekomen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

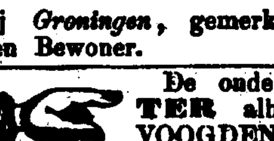
UIT DE HAND TE KOOP,

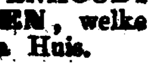

of voor eenige jaren te **HUUR**: het nieuwe, sterke en met smaak getimmerde **GEBOUW** bij den Apoortenboog, Z.W.zijde, geschikt voor differente Affaires (bijzonder, om den stand, voor neringdoenden). Te bevragen bij den Eigenaar P. WIERSEMA, buiten de Heerepoort, in *Stad & Lande*. Dit HUIS met de BIJGEBOUWEN en TUINEN is ook op gemakkelijke voorwaarden **UIT DE HAND TE KOOP.**

TE HUUR,

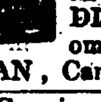

tegen den 1sten November aanstaande: eene ruime **KOOPMANS BEHUIZING** en **TUIN**, staande aangenaam gelegen aan den Heereweg, bij *Groningen*, gemerkt lett. T no. 80. Te bevragen bij den Bewoner.

De ondergeteekende, Stads **DANSMEESTER** alhier, adverteert aan OUDERS of VOOGDEN, dat hij met NOVEMBER, even als vroeger, TWEE UREN PER WEEK OPENHOUDT, om **LES** te geven aan **KINDEREN**, welke geene gelegenheid hebben aan de Scholen of aan Huis.

P. BEKKER.

Men vraagt tegen November e. k.: eene **KAMERMEID** van de PROTESTANTSCHE GODSDIENST, vooral goed met de WASCH kunnende omgaan. Nadere informatiën bij den heer R. HARTMAN, Cartonwerker in de Oude Ebbingestraat, te *Groningen*.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.